

ჩვენი სოფელი

განემოს დახვინა და სოფლის მეურნეობის საინჟინერო ყოველთვიური გამოცემა

◆ ივნისი/2019

№5(44)

დახვანი ტერიტორიები 83 10-11

ჭავჭავაძის ეროვნული პარკი

გიგანტური კუ ბუნებრივ გარემოს დაუბრუნდა

ლინის ტბაზე წყლის ხარისხი ნორმის ფარგლებშია

აგროჩრვა 83 12-13

ახალი ამბები

83 2-3

- სტუმრობა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში
- საქართველოში მესოკოვლეობის განვითარების მიზნით, ახალი პროექტი დაიწყო
- ტექნიკური თანამშრომლობის ახალ პროგრამაზე ხელმოწერა
- შეხვედრა ატმის მხარდობაზე ფარმაცეუტის
- ხორბლის სასაღებავი-სადამონსტრაციო ღია კარის დღე

ქართული ღვინო

83 4-5

ბუნებრივი ღვინის უსტიჟალი ZERO COMPROMISE

VINEXPO BORDEAUX-2019

LONDON WINE FAIR 2019

WOMEN IN WINE EXPO 2019

„CONFETTI WINE FEST“

საქართველოს ვენახების ეროვნული კადასტრი

OIV-ის მაგისტრანტების ვიზიტი საქართველოში

ეპსკორტირებული ღვინის რაოდენობა 6%-ით, ხოლო ღირებულება 16%-ით გაიზარდა

ინტერვიუ

83 6-7

კაბატა შეყვალაძე - სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს დირექტორი

7 ივნისი სუნათის უწვავლობის მსოფლიო დღე 83 8

ახალი ამბები

83 9

- დასავლეთ საქართველოში ფართობების თერმული ნისლით დამუშავება იწყება
- ავსტრალიელი და ახალი ზელანდიელი სპეციალისტები ფაროსანასთან ბრძოლის საქართველოს წარმატებულ გამოცდილებას გაეცნენ
- სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ კახეთის რეგიონში კოდების სანინააღმდებო წამლობა დაიწყო

მარწყვის აგროტექნოლოგია

წარმოების ინსურენიები 83 14-15

- „ერთიანი აგროკოორდინირებული“ ფარგლებში, ქარლის მუნიციპალიტეტში ინტენსიური ბლინ ბაღი გაშენდა;
- ზუთხის სალიფსიტო მეურნეობა სენაკის რაიონის სოფელ მუსიონში;
- ტრადიციული ქისტური მეთოდით წარმოებული უაღკოკოლო ლუდი;
- სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის სარეაბილიტაციო პროექტები კახეთში;
- შიდა ქართლში მიმდინარე სამელიორაციო ინფრასტრუქტურული პროექტები;
- ნაკირსაგარში სამუშაოები აბაშის მუნიციპალიტეტში;
- კახეთში 2 კოოპერატივს ტექნიკა გადაეცა;
- ლაგოდეხში, სახალხინო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე, ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები დაიწყო.

ფუნის იმპორტი სახეობები 83 16

ველური ბუნების სააგენტოში იმპორტი სახეობის ფრინველები გამოიჩინა

სტუმრობა სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი, საქართველოს პრემიერ-მინისტრთან, მამუკა ბახტაძესთან ერთად, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში იმყოფებოდა.

„ძალიან მნიშვნელოვანი პროექტის პრეზენტაცია გვაქვს. ჩვენ ვინყებთ ჯავახეთის ზეგანის განვითარებას. მოხდება ადგილობრივი ფერმერული თევზსაჭერი მეურნეობების და კოოპერატივების ჩამოყალიბება, რათა მოსახლეობას წარმოების მეტი საშუალება მიეცეს. განხორციელდება ნაოსნობის განვითარების მხარდამჭერი პროგრამებიც, რომლებიც, საბოლოოდ, აბულის, ფარავნისა და სალამოს ტბებს დაცულ ტერიტორიებად აღიარებს.

დაცული ტერიტორიები მოიცავს ეკოსისტემის განვითარებასა და შენარჩუნებაზე ზრუნვას და არ გულისხმობს მოსახლეობისთვის სამეურნეო საქმიანობების შეზღუდვას. არსებული პროექტებით ვცდილობთ, მოსახლეობას დამატებითი ღირებულებების შექმნაში დავეხმაროთ“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

სამომავლოდ, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო გეგმავს სალამოსა და ფარავნის ტბებში წარსულში დამახასიათებელი იხტიოფაუნის გამრავლებას, თევზის სახეობების აღდგენას, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივ მოსახლეობას მდგრადად ისარგებლოს ბუნებრივი რესურსით.

პრემიერ-მინისტრი სოფელ ფოკაში

წმინდა ნინოს შემოსვლა იყო ეპოქალური მნიშვნელობის დღე ქართული სახელმწიფოსთვის და ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიისთვის, - ამის შესახებ საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა მამუკა ბახტაძემ სოფელ ფოკაში განაცხადა, სადაც წმინდა ნინოს საქართველოში შემოსვლის 1700 წლისთავთან დაკავშირებით საზეიმო წირვას დაესწრო.

მთავრობის მეთაურის თქმით, 300 წლის განმავლობაში ამ ადგილზე ქართული ლოცვა არ აღევლინებოდა და საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ძალისხმევით 30 წლის წინ აქ ქართული წირვა-ლოცვა აღდგა, რაც ისტორიული მნიშვნელობის მოვლენა იყო.

„1700 წლის წინ ამ წმინდა მიწაზე ფეხი დაადგა წმინდა ნინომ ვაზის ჯვრით და დაიწყო და გაგრძელდა მოქცევა ქართლისა. ეს იყო ეპოქალური მნიშვნელობის დღე ქართული სახელმწიფოსთვის, ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიისთვის. ეს არის ის ძლიერი ფესვები, რომელზეც დგას ქართული სახელმწიფო, რითაც თითოეული ჩვენგანი განსაკუთრებით

ამაყობს. ისტორიული ქარტეხილების გამო, თითქმის 300 წლის განმავლობაში ამ წმინდა ადგილებში ლოცვა არ აღევლინებოდა. ჩვენი უწმინდესის ძალისხმევით და ინიციატივით, 30 წლის წინ დაიწყო ქართულად ლოცვის აღვლენა ამ ულამაზეს კუთხეში და ესეც არის ეპოქალური მნიშვნელობის პერიოდი. აქ მოღვაწეობენ ბერ-მონაზვნები, რომელთა მიმართაც მე განსაკუთრებული პატივისცემა მინდა დავაფიქსირო. თქვენ თქვენი ლოცვით, 24 საათიანი შრომით აძლიერებთ ქართულ სახელმწიფოს და ამისათვის მინდა განსაკუთრებული მადლობა გადაგიხადოთ“, - განაცხადა მამუკა ბახტაძემ.

პრემიერ-მინისტრმა ისაუბრა რეგიონში დაგეგმილ ინფრასტრუქტურულ პროექტებზე და აღნიშნა, რომ იგეგმება საგზაო და ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა, რაც ტურისტების რაოდენობას ათჯერ გაზრდის.

„მინდა ეს დღე განსაკუთრებით მივულოცო ჩვენსადგილობრივმოსახლეობას,საქართველოს ღირსეულ შვილებს. ჩვენ ვინყებთ მნიშვნელოვან ახალ ინფრასტრუქტურულ

პროექტებს, რომ ახალი ეკონომიკური სიცოცხლე შემოვიტანოთ ამ ულამაზეს კუთხეში. ეს იქნება ახალი გზები, ტურისტული ინფრასტრუქტურა, რომელიც საშუალებას მოგვცემს, მინიმუმ ათჯერ გავზარდოთ ტურისტების რაოდენობა ამ ულამაზეს კუთხეში. მთელმა მსოფლიომ უნდა იცოდეს, რა საგანძურის მფლობელია ეს ულამაზესი კუთხე“, - განაცხადა მამუკა ბახტაძემ.

მთავრობის მეთაურმა მღვდელმთავრებსა და ადგილობრივ მოსახლეობასთან ერთად ასევე მონაწილეობა მიიღო საზეიმო მსვლელობაში, რომელიც ფარავნის ტბასთან დასრულდა.

ფარავნის ტბასთან და წმინდა ნინოს მონასტერთან ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყობა, დაგეგმილი პროექტები პრემიერ-მინისტრს დღეს ვიცე-პრემიერმა, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის მინისტრმა მაია ცქიტიშვილმა წარუდგინა.

ამ დროისთვის უკვე დასრულებულია საპროექტო სამუშაოები და უახლოეს პერიოდში გამოცხადდება სამშენებლო ტენდერი.

პროექტი ფარავნის ტბის მიმდებარე ტერიტორიაზე ავტოსადგომის, ფარავნის ტბის ჯებირისა და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის მოწყობას ითვალისწინებს. ასევე, დაგეგმილია წმინდა ნინოს დედათა მონასტრიდან ფარავნის ტბის სამხრეთ სანაპირომდე საფეხმავლო ბილიკების გაკეთება.

პროექტის თანახმად, ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყობა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთან - წმინდა ნინოს მონასტერთან. ასევე, დაგეგმილია მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაცია, მონასტრის შესასვლელთან ავტოსადგომის და ტურისტული ობიექტების მოწყობა, ვიზიტორთა ცენტრის, სადეგუსტაციო ოთახის, სამზარეულოს, საეკლესიო ნივთებისა და სანთლების მაღაზიის მშენებლობა. სამუშაოები ასევე მოიცავს რეგიონისთვის სახასიათო არქიტექტურის ნიმუშის -

გვირგვინით გადახურული დარბაზული სახლის აღდგენას, ობიექტების წყალმომარაგებისათვის ჭაბურღილისა და ბიოლოგიური საკანალიზაციო გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობას და მონასტრის ტერიტორიის კეთილმოწყობას.

როგორც მამუკა ბახტაძემ განაცხადა, ფარავნის ტბის ნაპირის მოწყობა და წმინდა ნინოს ტაძართან ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა მნიშვნელოვნად გაზრდის ტურისტების რაოდენობას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია რეგიონის განვითარებისთვის.

მთავრობის მეთაური ასევე გაეცნო პრეზენტაციას ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების გაფართოების შესახებ. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა პრემიერს მიაწოდა ინფორმაცია, რომ დაგეგმილია ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების 5152 ჰექტრით გაფართოება, რაც აბულის, სალამოსა და ფარავნის ტბებსა და მიმდებარე ტერიტორიებს მოიცავს. როგორც ლევან დავითაშვილმა აღნიშნა, სამომავლოდ, ასევე იგეგმება სალამოსა და ფარავნის ტბებში წარსულში დამახასიათებელი იხტიოფაუნის გამრავლება და თევზის სახეობების აღდგენა.

მამუკა ბახტაძის განცხადებით, ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება ხელს შეუწყობს რეგიონში ეკოტურიზმის განვითარებასა და მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების გაფართოების შესახებ კანონპროექტს, რომელიც მთავრობამ დაამტკიცა, პარლამენტი განიხილავს.

საქართველოში მეცხოველეობის განვითარების მიზნით, ახალი პროექტი დაიწყო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი პროექტის „ინვესტირება უვნებელ და ხარისხიან მესაქონლეობაში - საქართველო“ პრეზენტაციას დაესწრო.

აღსანიშნავია, რომ ახალი პროექტი საქართველოში არსებული მსხვილფეხა პირუტყვის რძისა და ხორცის ინდუსტრიებში სურსათის უვნებლობისა და ხარისხის სტანდარტების გაუმჯობესების მიზნით, აშშ-ის სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან, საქართველოს ფერმერთა ასოციაციასთან, Land O'Lakes International Development-თან და მიჩიგანის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან პარტნიორობით ხორციელდება.

პროექტის „ინვესტირება უვნებელ და ხარისხიან მესაქონლეობაში“ მიზანს ასევე წარმოადგენს, საქართველოს მასშტაბით, პროგრამაში ჩართული 54,000-ზე მეტი ბენეფიციარისთვის სოფლის მეურნეობის პროდუქტიულობისა და ვაჭრობის პოტენციალის გაზრდა.

პროექტი 5 წლიანია. ბიუჯეტი 14.5 მილიონ აშშ დოლარს შეადგენს.

ღონისძიებას შესაბამისი უწყების წარმომადგენლები და დაინტერესებული პირები ესწრებოდნენ.

„ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და საქართველოს შორის მჭიდრო მრავალსექტორული თანამშრომლობა არსებობს. აღნიშნული საინვესტიციო პროექტი დასტურია ქვეყნებს შორის განსაკუთრებული ურთიერთობის. მნიშვნელოვანია, რომ პროექტი თავისი შინაარსით სოფლად მცხოვრები ადამიანების გამოწვევებს პასუხობს. დიდი მოლოდინი გვაქვს, რომ ეს პროექტი წარმატებული იქნება“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა მისასალმებელი სიტყვით გამოსვლისას, ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას მადლობა გადაუხადა განული დახმარებისთვის და პროექტს უმნიშვნელოვანესი უწოდა.

საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩის მოვალეობის შემსრულებელმა, ელიზაბეტ რუდმა ქვეყნებს შორის არსებული მეგობრული და სტრატეგიული ურთიერთობების მნიშვნელობაზე ისაუბრა და ყურადღება ახალ პროექტზე გაამახვილა.

ხორბლის სასელექციო-სადემონსტრაციო ღია კარის დღე

მარნეულის მუნიციპალიტეტში, შპს „ლომთაგორას“ ორგანიზებით, ხორბლის სასელექციო-სადემონსტრაციო ღია კარის დღე გაიმართა

„ლომთაგორა“ 2013 წელს, შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში შეიქმნა. აშენდა მარცვლეულის შესანახი საწყობი, დამონტაჟდა მარცვლეულის საშრობი. საწარმო წელიწადში 2000 ტონა მარცვლეულს ინახავს. კომპანიაში 20 ადამიანი დასაქმებული.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, მეხობლე ფერმერთან და მენარმებთან ერთად, „ლომთაგორას“ სადემონსტრაციო ნაკვეთები დაათვალიერა.

ღია კარის დღეების ფარგლებში, ნაკვეთზე წარმოდგენილი იყო ქართული ხორბლის ისეთი ენდემური ჯიშები, როგორებიცაა: ჩელტა ზანდური, გვანა ზანდური, მახა, დიკა, დოლის პური, შავფხა და ტრიტიკალე, „ჰელტოპი“ რაფსი.

„ბოლო წლებში სახელმწიფომ სისტემური

მიდგომა დაიწყო მარცვლოვანი კულტურების განვითარების, განსაკუთრებით კი ხორბლის განვითარების მიმართულებით, რაც უკავშირდება სათესლე მასალის სწორად შერჩევას. ეს დიდ სამეცნიერო სამუშაოებს მოიცავს და აქ მნიშვნელოვანია კერძო სექტორის როლი და ფერმერების აქტიური ჩართულობა. ღია კარის დღეებს, „მინდვრის დღეებს“ ყოველ წელს ვმართავთ. ჩვენ გვინდა ადგილობრივ ფერმერთან ერთობლივი მუშაობით შევარჩიოთ სწორი სათესლე მასალა, რაც კომერციული წარმოების პირობებში უფრო პროდუქტიულ და უფრო მაღალ შედეგებს მოგვცემს“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრის განცხადებით, სახელმწიფომ საკანონმდებლო ბაზა შექმნა, რომელიც საკვლევლო წესით ხორბლის სათესლე მასალის სერტიფიცირებას ითვალისწინებს. ქართული ენდემური ჯიშები განსაკუთრებულ ღირებულებას წარმოადგენს სელექციონერებისთვის არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში. ეს არის უნიკალური გენოფონდი რომელსაც აღიარება და დაცვა სჭირდება.

„მოგეხსენებათ, საქართველოს სახელმწიფომ იუნესკოს არამატერიალური მემკვიდრეობის „მსოფლიო გადაუდებელი დაცვის საჭიროების მქონე ნუსხაში“ ქართული ხორბლის კულტურა წარადგინა. ხორბალი ჩვენი ერის ფორმირების განუყოფელი ნაწილია. ჩვენ სელექციის და ახალი ჯიშების წარმოების უზარმაზარი პოტენციალი გვაქვს“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

ტექნიკური თანამშრომლობის ახალ პროგრამაზე ხელმოწერა

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) რეგიონული პროგრამის ხელმძღვანელმა, რაიმუნდ იელემ ტექნიკური თანამშრომლობის ახალ პროგრამას „ევროკავშირის ასოციირების შეთანხმების პრიორიტეტების შესრულებაში სურსათის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური დახმარების შესახებ“ მოაწერეს ხელი.

პროგრამა მიზნად ისახავს ევროკავშირის ასოციირების შეთანხმების პრიორიტეტების შესრულების პროცესში საქართველოს სურსათის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკურ დახმარებას.

პროგრამა 2019-2020 წლებში განხორციელდება. მისი ბიუჯეტი 175 000 აშშ დოლარს შეადგენს.

ტექნიკური თანამშრომლობის პროგრამა

უზრუნველყოფს სოფლის მეურნეობის სექტორთან დაკავშირებული სამართლებრივი ბაზის დახვეწას, ასევე, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის (WTO), გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO), ცხოველთა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციისა (OIE) და DCFTA-ის ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებით სურსათის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლების, სხვა სახელმწიფო უწყებებისა და მათი კონტრაქტორების შესაძლებლობების გაძლიერებას.

ევროკავშირთან დაახლოების პროცესში, საქართველოსთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარული და მცენარეთა დაცვის სისტემების სრულყოფა და გაძლიერება.

ტექნიკური მხარდაჭერის ფარგლებში განხორციელდება ექპერტთა სამუშაო ვიზიტები. შეფასდება სურსათის ეროვნული სააგენტოს შესაძლებლობები და განისაზღვრება შესაბამისი საჭიროებები.

პროგრამის ფარგლებში, შემუშავდება სტრატეგიული და სახელმძღვანელო დოკუმენტები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საქართველოს ცხოველთა ჯანდაცვის, მცენარეთა დაცვისა და სურსათის უვნებლობის ეროვნული სააგენტოს გაძლიერებას და მოდერნიზებას.

შეხვედრა ატმის მწარმოებელ ფერმერთან

ატმის მოსავლის დროულად აღების, ჩაბარებისა და რეალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, ქალაქ გურჯაანში სპეციალური ჯგუფი იმუშავებს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი, კახეთის მხარის სახელმწიფო რწმუნებულთან, ირაკლი ქადაგივილიანთან ერთად, ატმის მწარმოებელ ფერმერებს, ექსპორტიორებსა და გადამამუშავებელი საწარმოების ხელმძღვანელებს შეხვდა.

როგორც მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა აღნიშნა, წელს ფერმერებს ატმის რეალიზაციის პრობლემა არ შეექმნებათ. სამინისტროს მიერ შექმნილი სამუშაო ჯგუფი უზრუნველყოფს ატმის მოსავალზე ინფორმაციის მოპოვებას,

სისტემატიზაციას, ფერმერებისა და ატმის რეალიზატორების დაკავშირების ხელშეწყობას.

ატმის ექსპორტის ხელშეწყობის მიზნით, ექსპორტიორებისთვის ერთი ფანჯრის პრინციპით განხორციელდება ყველა საჭირო დოკუმენტაციის მომზადება და გაცემა. აღნიშნულ პროცესში ჩართული იქნებიან ფიტოსანიტარული და საბაჟო სამსახურების წარმომადგენლები.

ბუნებრივი ღვინის ფესტივალი ZERO COMPROMISE

ბუნებრივი ღვინის საერთაშორისო ფესტივალი „ZERO COMPROMISE“ თბილისში გაიმართა. ღონისძიების ორგანიზატორი ასოციაცია ბუნებრივი ღვინო, ხოლო მხარდამჭერი ღვინის ეროვნული სააგენტო იყო. ფესტივალში მონაწილეობდა 70-მდე ადგილობრივი მარანი და ასევე, ბუნებრივი ღვინის მწარმოებლები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან.

ფესტივალის მთავარი მიზანია ქართული ღვინის პოპულარიზაცია საერთაშორისო მასშტაბით, საქართველოში ღვინის განათ-

ლების დონის ამაღლება, სამომხმარებლო კულტურის გაზრდა და ღვინის ტურიზმის განვითარება.

ფესტივალს იმპორტიორები, ღვინის მწერლები და ჟურნალისტები, იტალიიდან, იაპონიიდან, გერმანიიდან, პორტუგალიიდან, ნიდერლანდებიდან, კანადიდან, სულ მსოფლიოს 13 ქვეყნიდან დაესწრნენ, რომლებიც სპეციალურად ამ ღონისძიებისთვის ჩამოვიდნენ საქართველოში.

ახალი ღვინის ფესტივალი

ათასობით ადამიანი დაესწრო თბილისში, მთაწმინდის პარკში გამართულ ახალი ღვინის ფესტივალს, რომელიც წელს მე-10-დ აღინიშნა. ახალი ღვინის ფესტივალში სულ 250 ღვინის მწარმოებელი, როგორც დიდი კომპანია, ისე მცირე და საშუალო საოჯახო მარანი მონაწილეობდა.

ფესტივალზე დასასწრებად საქართველოს მსოფლიოს 13 ქვეყნიდან 70-მდე სტუმარი: ღვინის ექსპერტები, მაგისტრები, იმპორტიორები, ბლოგერები და მედიის წარმომადგენლები ეწვივნენ.

ფესტივალი საქართველოს ღვინის კლუბის ორგანიზებით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს და თბილისის მერიის მხარდაჭერით გაიმართა.

ფესტივალზე წარმოდგენილი იყო კახეთის, ქართლის, იმერეთის, გურიის, სამეგრელოს, რაჭა-ლეჩხუმის, აჭარის, სამცხე-ჯავახეთის საუკეთესო ღვინოები: რქანითელი, საფერავი, ოცხანური საფერე, ქისი, ხიხვი, ჩინური, მწვანე კახური, თავკვერი, შავკაპიტო, ოჯალეში, ორბელიური ოჯალეში, ალექსანდროული, მუჯურეთული, ციცქა, ცოლიკოური, კრახუნა, წულუკიძის თეთრა, ჩხავერი, ძელშავი, სხილათუბანი, კუნდა, ხიდისთაური, კახური მცვივანი, საფერავი ბუდეშურისებრი და სხვა.

VINEXPO BORDEAUX-2019

საფრანგეთის ქალაქ ბორდოში ღვინის საერთაშორისო გამოფენა VinExpo Bordeaux-2019 გაიმართა, რომელშიც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ქართული ღვინის მწარმოებელი 16 კომპანია მონაწილეობდა.

ოთხდღიანი გამოფენის ფარგლებში, ქართული ღვინო ათასობით ადამიანმა დააგემოვნა, მათ შორის იყვნენ ღვინის პროფესიონალები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. მათში განსაკუთრებულ ინტერესს ქვევრის ღვინო, მისი წარმოების ტრადიცია და კულტურა იწვევდა.

ქართულ სტენდს ცნობილი ბრიტანელი ღვინის მწერალი რობერტ ჯოზეფიც ესტუმრა, რომლის შეფასებით, VinExpo Bordeaux არის მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი ღვინის გამოფენა. „აქ

ადამიანები ჩამოდიან ჩინეთიდან, ამერიკიდან, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. სასიამოვნოა ქართული სტენდის და ძალიან კარგი ქართული ღვინოების აქ ნახვა, იმის ხილვა, რომ ხალხი ეცნობა ქვევრის და არამხოლოდ ქვევრის, არამედ ისეთ ქართულ ღვინოს, როგორებიცაა ციცქა, ქისი, მწვანე, რქანითელი და საფერავი. ვფიქრობ საქართველოსთვის ამ ღონისძიებაში მონაწილეობა ძალიან კარგია, ეს ნორედ ის ადგილია, სადაც ქართული ღვინო უნდა იყოს წარმოდგენილი“ - აღნიშნა მან.

საქართველო, ერთიანი სტენდით უკვე მესამედ იყო წარდგენილი აღნიშნულ გამოფენაში, რაც ქართველ მწარმოებლებს შესაძლებლობას აძლევს მოიძიონ სავაჭრო პარტნიორები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან.

LONDON WINE FAIR 2019

ლონდონის საგამოფენო ცენტრში „Olympia London“ გამოფენა „London Wine Fair 2019“ გაიმართა, რომელშიც, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი 15 კომპანია მონაწილეობდა.

გამოფენას საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში თამარ ბერუჩაშვილი დაესწრო.

გამოფენის ფარგლებში ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Swirl Wine Group“ ხელმძღვანელმა, ბრიტანელმა ღვინის მაგისტრმა სარა ებოტმა (Sarah Abbott) ქართული ღვინის სამი პრეზენტაცია-დეგუსტაცია ჩაატარა: ქვევრის ღვინოზე, საფერავსა და თანამედროვე ღვინოებზე.

London Wine Fair 1981 წლიდან ტარდება და ღვინის სფეროში წლის ერთ-ერთ მთავარ ღონისძიებადაა მიჩნეული. გამოფენაში 14 000 სხვადასხვა დასახელების ღვინო იყო წარმოდგენილი მსოფლიოს 35 ქვეყნიდან.

WOMEN IN WINE EXPO 2019

ქალი მეღვინეების პირველი საერთაშორისო გამოფენა „Women in Wine Expo 2019“ 23-24 მაისს ნიდერლანდებსა და ბელგიაში გაიმართა. გამოფენაში საქართველოდან 9 მეღვინე ქალი მონაწილეობდა: „ქეთი ვაინი“, „ბაიას ღვინო“, „მარანი საჩინო“, „მადამ ვაინი“, „დემის მარანი“, „ნინო მერის მარანი“, „მირანდა ჩხეტიანი“, „სამხარი“ და „თამარის ღვინო“. სულ გამოფენაში მსოფლიოს 8 ქვეყნიდან 30 მეღვინე ქალი იყო წარმოდგენილი.

გამოფენა ორ ნაწილად იყო გაყოფილი: პირველი ნაწილი გაიმართა ნიდერლანდებში, ქალაქ როტერდამში, მეორე ნაწილი ბელგიის დედაქალაქ ბრიუსელში. „Women in Wine Expo 2019“-ში ქართველი მეღვინეების მონაწილეობის მხარდამჭერი სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო იყო.

„საქართველო, სადაც ყველაფერი დაიწყო...“

ქართული ღვინო პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში გამართულ ნატურალური ღვინოების პირველ ფესტივალზე „Confetti wine fest“ იყო წარდგენილი. ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი ორგანიზაცია „ვინისფერას“ ხელმძღვანელმა მარიუმ კაპჩინსკიმ ფესტივალის ფარგლებში ღონისძიება „საქართველო, სადაც ყველაფერი დაიწყო...“ გამართა, სადაც ქართული ქვევრის ღვინო იყო წარმოდგენილი.

ღონისძიებას ადგილობრივი სომელიეები, რესტორნის მენეჯერები, ჟურნალისტები და ღვინის პროფესიონალები დაესწრნენ. მარიუმ კაპჩინსკი მათ ქართული ვაზის ჯიშების მრავალფეროვნებაზე, ქართული ღვინის კულტურასა და ისტორიაზე ესაუბრა.

OIV-ის მაგისტრანტების ვიზიტი საქართველოში

27-30 მაისს საქართველოს ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტების ჯგუფი ეწვია. ვიზიტის ფარგლებში, OIV-ის ღვინის მენეჯმენტის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტები ქართული ღვინის კულტურასა და თანამედროვე მეღვინეობას საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში გაეცნენ.

OIV-ის ღვინის მენეჯმენტის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტების ვიზიტი საქართველოში მნიშვნელოვანია ქართული ღვინისა და ღვინის კულტურის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის კუთხით საერთაშორისო მასშტაბით, რადგან ჯგუფის წევრები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანას წარმოადგენდნენ.

OIV-ის მაგისტრანტები უკვე მეოთხედ ეწვივნენ საქართველოს. OIV-მა სასწავლო პროგრამის ერთ-ერთ სავიზიტო ქვეყნად საქართველო 2016 წლიდან ჩართო. სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტები მეღვინეობის დარგს სხვადასხვა ქვეყანაში ეცნობიან.

საქართველოს ვენახების ეროვნული კადასტრის შექმნა ხელს შეუწყობს ქართული ღვინის ხაზისხის და კონკუზენციანობის გაზრდას მსოფლიო ღვინის ბაზაზე, უზრუნველყოფს ხოვების პროცესის გამაჩვივებას და გამჭვიხვადედ ჩაგაჩვიებს.

2019 წლის რთველის დროს, ყვარლისა და გურჯაანის მევენახეობის რეგიონებში, მევენახეები და კომპანიები ღვინის სანარმოებში დაცული ადგილწარმოშობის შემდეგი დასახელების - „ქინძმარაული“, „ახაშენი“, „ყვარელი“ და „მუკუზანი“ მიკროზონების ყურძნის ჩაბარებას მხოლოდ ვენახების კადასტრის ამონაწერის საფუძველზე შეძლებენ.

აღნიშნული დოკუმენტის არქონის შემთხვევაში ყურძენი შეფასდება როგორც ჯიშური ღვინის საფერავის მასალა.

ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ ყვარლისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტებში ვენახების ამონაწერის გაცემა დაიწყო იმ მევენახეებისა და კომპანიებისთვის,

რომლებიც უკვე დარეგისტრირებული არიან ვენახების კადასტრის მონაცემთა ბაზაში.

2019 წლის 31 ივლისამდე, ღვინის ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლები ყვარლისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტებში მევენახეებსა და კომპანიებს დაეხმარებიან ვენახის ამონაწერის განახლებაში.

ვენახების ამონაწერის მიღების შემდეგ, მევენახეებმა და კომპანიებმა უნდა დაამოწმონ ვენახის ამონაწერში მოყვანილი ინფორმაცია და დაეთანხმონ მის შინაარსს.

აღნიშნული პროცესი დასრულდება 2019 წლის 31 ივლისს.

ვენახების ამონაწერი არის ვენახების

კადასტრის დოკუმენტი და შეიცავს ინფორმაციას მევენახეებისა და კომპანიების შესახებ (სახელი, საიდენტიფიკაციო ნომერი) და ვენახის მახასიათებლებს (ადგილმდებარეობა, ფართობი ცალკეული ჯიშის მიხედვით, დარგვის წელი, და ა.შ.).

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით სსიპ ღვინის ეროვნულ სააგენტოს: მისამართი: მარშალ გელოვანის 6, 0159, საქართველო, თბილისი. ვებ: www.wine.gov.ge, ტელ: +995 32 2470101, 1501 (ცხელი ხაზი) +995 32 974103, info.georgianwine@georgianwine.gov.ge, <https://www.facebook.com/nationalwineagency/>

ექსპორტირებული ღვინის რაოდენობა 6%-ით, ხოლო ღირებულება 16%-ით გაიზარდა

2019 წლის იანვარ-მაისში საქართველოდან მსოფლიოს 39 ქვეყანაში 33,6 მლნ ბოთლი (0,75 ლ) ღვინოა ექსპორტირებული, რაც 2018 წლის ამავე მაჩვენებელს 6%-ით აღემატება. ექსპორტირებული ღვინის ღირებულება 87 მლნ აშშ დოლარს აჭარბებს, რაც 2018 წლის ანალოგიურ მონაცემზე 16%-ით მეტია.

ექსპორტი გაიზარდა ქართული ღვინის სტრატეგიულ ბაზრებზე: აშშ - 126% (322835 ბოთლი), ჩინეთი - 27% (2972733) და პოლონეთი - 18% (1540182). ზრდა აღსანიშნავია ასევე შემდეგ ქვეყნებში: საფრანგეთი - 91% (46254), ისრაელი - 72% (131184), ლიეტუვა - 57% (270564), ბელარუსი

- 47% (680906), ესტონეთი - 33% (287582), ნიდერლანდები - 27% (42380), კანადა - 26% (76860), მონღოლეთი - 22% (106452), გერმანია - 9% (274721), რუსეთი - 5% (21372581) და ა.შ.

ექსპორტიორი ქვეყნების ხუთეულია: რუსეთი (21372581), უკრაინა (3080562), ჩინეთი (2972733), პოლონეთი (1540182) და ყაზახეთი (1223256).

ადგილწარმოშობის დასახელებებიდან ყველაზე დიდი რაოდენობით ექსპორტირებულია „ქინძმარაული“ - 6047911 ბოთლი (ზრდა 6%), „მუკუზანი“ - 1957553 (ზრდა 20%), „ნინანდალი“ - 1509961 (ზრდა 10%), ახაშენი - 638878 (0%), „ხვანჭკარა“ - 402802 (ზრდა

43%) და ა.შ. წლის დასაწყისში, სხვადასხვა მოცულობის ღვინის ექსპორტი 203-მა კომპანიამ განახორციელა.

ამასთან, მსოფლიოს 17 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 10,7 მლნ ბოთლი (0,5 ლ) ბრენდი, რაც 60%-ით აღემატება 2018 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს. ბრენდის ექსპორტით მიღებულმა შემოსავლებმა 23 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (ზრდა 67%). მსოფლიოს 19 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 216,5 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ჭაჭა, ექსპორტის ზრდამ 61% შეადგინა. ჭაჭის ექსპორტით მიღებული შემოსავალი 572,2 ათას აშშ დოლარს აღწევს (ზრდა 37%).

„ცვდილობთ, ქართველ ფერმერებს ევროპულ ფინანსებზე წვდომის შესაძლებლობა მივცეთ“

პაატა შეყელაძე - გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს დირექტორი

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს პროექტებს წლის ბოლომდე რამდენიმე ახალი მიმართულება შეემატება. ცვლილება შეეხება სხვადასხვა დროს განხორციელებულ და მიმდინარე პროექტებსაც, რომელთა მოდერნიზების პროცესი უკვე დაწყებულია. სააგენტოს აქვს ამბიცია, საქართველოს აგრარული სექტორის დონე თანამედროვე, ევროპულ სტანდარტს გაუთანაბრდეს, გაიზარდოს ქართული წარმოების ხარისხი, ცნობადობა და მსოფლიოს წამყვან ბაზრებზე ღირსეული ნიშა დაიმკვიდროს. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება სააგენტოს მიერ შემუშავებული პროექტები, რომელთა ნაწილი დასრულდა, ნაწილი განახლდება და სრულიად ახალი სიცოცხლეს შეიძენს.

საკმაოდ ვრცელი და მრავალფეროვანია ჩამონათვალი, რომელსაც სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო ახორციელებს და პერსპექტივაშიც რამდენიმე დაემატება. საზოგადოება კარგად იცნობს „შეღავათიანი აგროკრედიტს“, „აგროდაზღვევას“, „დანერგე მომავალს“, „ახალგაზრდა მეწარმეს“, მექანიზაციის მხარდაჭერ პროგრამას, ჩაის პლანტაციის რეაბილიტაციის პროგრამას და ა.შ.

ვრცლად, თუ რა ცვლილებები შედის პროექტებში, რა სიახლეებია დაგეგმილი, რა გაკეთდა და რა რჩება სააგენტოს მთავარ გამოწვევად, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს ხელმძღვანელი პაატა შეყელაძე საუბრობს.

როგორია იმ პროექტების შედეგები, რომლებსაც სააგენტო წლების

განმავლობაში ახორციელებს? რამდენადაც ცნობილია, ცვლილებები შევიდა რამდენიმე პროგრამაში, რამ განაპირობა და კონკრეტულად რომელ პროექტებს შეეხო?

- აბსოლუტურად ყველა პროექტი, რომელსაც სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ვახორციელებთ, მაქსიმალურად მორგებულია ბენეფიციარის საჭიროებებზე.

ამ მიზნით, აქტიურ კომუნიკაციას ვაგრძელებთ უშუალოდ ბენეფიციარებთან, ვატარებთ კონსულტაციებს და მათ საჭიროებებს ვეცნობით.

ამ მხრივ განსაკუთრებით საინტერესოა „დანერგე მომავალი“, რომელზეც სხვადასხვა რეგიონში გვქონდა კონსულტაციები, შევხვდით ფერმერებს, რომ დაგვედგინა თუ რა გამოწვევების წინაშე იდგნენ ისინი და შეგვეთავაზებინა ისეთი პროექტები, საიდანაც ისინი მეტ სარგებელს მიიღებდნენ. ერთ-ერთი პირველი იყო „დანერგე მომავალი“, რომლის მოდერნიზებაზეც დავინყეთ მუშაობა. პარალელურად, აბსოლუტურად ყველა პროექტის გათანამედროვეება განახლება მიმდინარეობს.

პროგრამის „დანერგე მომავალი“ მონაწილეს, რომელიც მრავალწლიანი ბაღების გაშენების კომპონენტშია ჩართული, ნერგის ღირებულების 70% უფინანსდება. 50%-ით ფინანსდება წვეთოვანი, სარწყავი სისტემა, ერთ ბენეფიციარზე თანადაფინანსების მოცულობა არა უმეტეს ასი ათას ლარს შეადგენდა, ხოლო ბაღის გაშენება შესაძლებელი იყო არა უმეტეს 20 ჰა მიწის ფართობზე. გვქონდა ერთ-ერთი კომპონენტი კენკროვნები, რომელიც

ვრცელდებოდა მხოლოდ მაღალმთიანი და ეკონომიკურად დაბალაქტიური რეგიონებისთვის. რეალურმა სიტუაციამ გვაჩვენა, რომ 20 ჰა არ იყო საკმარისი და ხელოვნურად დაყოფის საშუალებით კიდევ უფრო რომ არ შემცირებულიყო ისედაც ფრაგმენტირებული ნაკვეთები, 50 ჰა-მდე ავნიეთ ნაკვეთის მოცულობა. თანხა კი, თითოეულ ბენეფიციარზე 250 ათას ლარამდე გავზარდეთ. გარდა ამისა, თუკი ნაკვეთის მოცულობასთან დაკავშირებული ქვედა ზღვარი, 1 ჰა იყო, 0,5 ჰა-მდე ჩამოვნიეთ. პროგრამაში უკვე მთელი საქართველოს მასშტაბით ამოქმედდა კენკროვნების კომპონენტი.

ბაღების კომპონენტის ფარგლებში, ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს დაუფინანსდებოდა სეტყვის საწინააღმდეგო ბადების მოწყობის ღირებულების არაუმეტეს 50%, ხოლო სასოფლო-სამეურნეო სტატუსის მქონე კოოპერატივების, გამყოფი ხაზის მიმდებარე სოფლებისა და მაღალმთიანი დასახლებების შემთხვევაში - არაუმეტეს 60%.

რა არის სახელმწიფოსთვის გარანტი, რომ მის მიერ აგრარული სექტორის განვითარებისკენ მიმართული ცვლილებები, მაგალითად, პროგრამაში „დანერგე მომავალი“, გაამართლებს და განუღი ხარჯი შედეგს მოუტანს კონკრეტულ ბენეფიციარებს და ასევე სექტორის განვითარებას უზრუნველყოფს. რა მოეთხოვებათ ამისთვის პროგრამის მონაწილეებს?

- „დანერგე მომავალში“ ერთ-ერთ კომპონენტს კენკროვანი კულტურები წარმოადგენს. როგორც აღვნიშნე, ბენეფიციარს უკვე შეუძლია 0,5 ჰა-მდე გააშენოს კენკროვანი კულტურა, რომელშიც 100%-ით ვაფინანსებთ ყველაფერს, რაც შეიძლება იყოს ნერგი, მოწყობა, სამაგრი, წვეთოვანი სისტემა და ა.შ. ბენეფიციარს მოეთხოვება, რომ მოვიდეს, სასწავლო კურსის საშუალებით ისწავლოს, თუ როგორ მოუაროს თავის ნაკვეთს, რომელსაც სახელმწიფო დაუფინანსებს 100%-ით და შემდეგ ჩაერთვება პროექტში. ეს იმიტომ კეთდება, რომ სახელმწიფომ დაფინანსება ტყუილად არ გადაიხადოს ისეთი ბენეფი-

ციარისთვის, რომელმაც შეიძლება რაღაც არ იცოდეს და სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებულ ბაღს ვერ მოუაროს და თანხა ფუჭად დაიხარჯოს.

ფერმერებს აქტიურად ვეხმარებით იმაშიც, რომ პროდუქტიულობა და ხარისხი გაიზარდოს კენკროვან კულტურაში. პროგრამაში გვაქვს სიახლეც - აქამდე მევენახეობა არ ფინანსდებოდა და პროგრამას ახლა ეს კომპონენტიც დაემატა. ეს არც არის გასაკვირი, როცა თავს ვინწონებთ იმით, რომ საქართველო არის ღვინის სამშობლო. ჩვენ 525 ენდემური ჯიშის გვაქვს და გვინდა, რომ საქართველოს მთელ რეგიონებში შევუწყოთ ხელი იმ ჯიშების გავრცელებას, რომელიც წინაპრებმა შემოგვინახეს. აღმოსავლეთ საქართველოში ეს დარგი კარგად განვითარებულია, სადაც ძირითადი აქცენტი აღებული ჰქონდათ საფერავზე და რქაწითელზე, სწორედ აქედან გამომდინარე, მხოლოდ აღმოსავლეთში შეიზღუდა საფერავის და რქაწითელის ვენახების დაფინანსება. დანარჩენ შემთხვევაში, ბენეფიციარს მთელ ტერიტორიაზე შეიძლება შევთავაზოთ უკვე ვენახის გაშენებაც. ვაძლევთ წვეთოვანი სისტემის დამონტაჟების შესაძლებლობასაც, სადაც ამის საჭიროებაა.

სააგენტოს შეუერთდნენ კოოპერატივის მართვის სააგენტოს პროექტები და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საკონსულტაციო ცენტრები, რამ გამოიწვია აღნიშნული გაერთიანება და რას ველოდით სამომავლოდ?

- დიას, გარკვეული რეორგანიზაცია განხორციელდა. იმის გათვალისწინებით, რომ გარემოს დაცვის სამინისტრო და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო გაერთიანდნენ, უკვე აგრარული და გარემოს დაცვის მიმართულებით განვახორციელებთ ნებისმიერი ტიპის პროექტს, ხოლო კოოპერატივებს აქაც ექნება განსაკუთრებული პირობები, სხვადასხვა რეგიონში პროექტში მონაწილე ბენეფიციარებთან შედარებით, ჩვენი ძირითადი მიზანია, რომ გავხდეთ ევროპული ტიპის სასოფლო-სამეურნეო საფინანსო ორგა-

ნიზაცია. ვცდილობთ, ქართველ ფერმერებს ევროპულ ფინანსებზე წვდომის შესაძლებლობა შევუქმნათ. მნიშვნელოვანია, რომ არსებობს ნება, გვქონდეს წვდომა ევროკავშირის სასოფლო-სამეურნეო მრავალმილიარდიან ფონდთან; აღნიშნული ტიპის ევროპული სააგენტოები შექმნეს თავის დროზე პოლონეთში, ბალტიისპირეთის ქვეყნებში მანამ, სანამ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები გახდებოდნენ, მიიღეს წვდომა ევროკავშირის ფონდთან და საგრძობლად განავითარეს აღნიშნული დარგი თავიანთ ქვეყნებში. ჩვენც გვსურს შევქმნათ ისეთი საფინანსო ორგანიზაცია, რომელსაც შეეძლება აღნიშნული ფონდის ფინანსურ რესურსებთან წვდომა.

ბოლო პერიოდში სტიქიურმა მოვლენებმა ფერმერებს საკმაოდ დიდი ზარალი მიაყენა; რამდენად წარმატებით ხორციელდება აგროდაზღვევის პროგრამა და როგორი თქვენი შეფასება?

- აგროდაზღვევის პროგრამა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროექტია, რომელსაც ვახორციელებთ, თუ გვინდა ფერმერს ჰქონდეს პირობა, რომ დაზღვეული იყოს სტიქიური მოვლენებისგან, რომელიც ყოველდღიურობაში ხვდება, აუცილებელია თავისი მოსავალი დაზღვეული ჰქონდეს. გვინდა, რომ დაზღვევის ევროპული კულტურა შემოვიტანოთ და ფერმერებს კეთილდღეობისა და განვითარების საშუალება მივცეთ. ყველაფერს ვაკეთებთ, რომ აგროდაზღვევა კიდევ უფრო განვითარდეს. დაზღვევის ნაწილში წელს ვაჭარებებთან წინა წლის ანალოგიურ მონაცემს.

ფერმერებს, რომლებსაც დაზღვეული ჰქონდათ მოსავალი, ბოლო დროს განვითარებული სტიქიის შედეგად მიყენებული ზარალი აუნაზღაურდება. დღეს უკვე დაზღვეული გვაქვს 96 მლნ-ზე მეტი ღირებულების პროდუქცია და ეს მაჩვენებელი სამომავლოდ კიდევ გაიზრდება.

პროექტის „ახალგაზრდა მეწარმე“ ფარგლებში, სტარტაპერები იღებდნენ დაფინანსებას.

როგორ შეაფასებდით პროექტის მიმდინარეობას და სამომავლოდ აპირებთ თუ არა აღნიშნული პროგრამა გაგრძელებას?

- პროგრამის ფარგლებში, 147 ბენეფიციარი დავაფინანსეთ, ჯამურმა ინვესტიციამ შეადგინა 16 მლნ-ზე მეტი, რომლიდანაც 6,3 მლნ-ზე მეტი თანადაფინანსების სახით სააგენტოდან იყო გაცემული. „ახალგაზრდა მეწარმე“ საინტერესო იყო იმით, რომ მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო სექტორში არ ფინანსდებოდა. მთლიანი ჯამური თანხის 20% იყო გათვლილი არასასოფლო მიმართულებაზეც. პროგრამის ბენეფიციარებს შეეძლოთ დაფინანსება მიეღოთ ტურიზმის მიმართულებითაც, ასევე აგროტურიზმის და სხვა, რომელიც ძალიან კარგად გამოიყენეს და პოპულარული აღმოჩნდა. არ ვაპირებთ გავერდეთ და პროექტს უფრო მოდერნიზებული სახით შევთავაზებთ ახალგაზრდობას.

თუმცა არის საკითხები, რაზეც თავიდან გინვთ მუშაობა, ამ თვალსაზრისით კი, სამაცივრო ინფრასტრუქტურა სოფლის მეურნეობაში დიდ გამოწვევად რჩება, იგეგმება თუ არა აღნიშნული მიმართულებით სახელმწიფოს მხარდაჭერა?

- სოფლის მეურნეობაში გვაქვს ღირებულებათა ჯაჭვი, რომლის ყოველ კომპონენტს ვფარავთ ჩვენი პროექტებით.

ნედლეული გვაქვს იმდენი, რომ სჭირდება შესანახი ინფრასტრუქტურა, გადამამუშავებელი საწარმოები და ექსპორტზე გატანის ხელშეწყობა, ასევე საერთაშორისო ტიპის სერტიფიკატები, გამოფენებში მონაწილეობა და სხვა, ამ ყველაფრისთვის დიდი შრომაა გასანევი. უახლოეს მომავალში შევთავაზებთ უკვე სამაცივრო მეურნეობებს, საშრობებს და სხვა მიმართულებებს ახალი თანადაფინანსების მექანიზმებით. ვფიქრობთ, რომ თანადაფინანსების მექანიზმი სამაცივრო მეურნეობების შესაქმნელად იყოს 50% სახელმწიფოს მხრიდან და მეორე ნახევარი უშუალოდ ბენეფიციარის მხრიდან.

სამომავლო გეგმებზე მინდა გკითხოთ, დამატებით კიდევ რამდენი პროექტის განხორციელება იგეგმება და როდის გეცნობა მას საზოგადოებას?

- პარალელურად ვმუშაობთ ახალ პროგრამებზე, ერთ-ერთი ამესაქონლეობის ხელშეწყობის პროექტი, რომელიც შემოდგომამდე დაიწყება. მოსახლეობას შევთავაზებთ მერძეული მიმართულებით ახალ პროექტს, რომელიც დახმარების სახით აქამდე არ გვქონია. დავიწყებთ მუშაობას „იმერეთის აგრობონაზე“, რაც გულისხმობს იმერეთის მხარეში დიდი სასათბურე მეურნეობის კლასტერს. იმერეთი ტრადიციული მემკვიდრეობის და ბაღრეული კულტურების მხარეა და საჭიროა მეტი და მეტი პროგრამა, რათა მეტი სამუშაო ადგილი შეიქმნას, ეკონომიკა მეტად განვითარდეს და მეტი ქართული პროდუქცია იქნას წარმოდგენილი მსოფლიო ბაზარზე.

სულ რამდენიმე ხნის წინ დაიწყო სასოფლო-სამეურნეო მექანიზაციის მხარდაჭერი პროგრამა, რომელიც ფერმერთა მაღალი ინტერესის და ბიუჯეტის გახარჯვის გამო 1 კვირაში დასრულდა, იგეგმება თუ არა მეორე ეტაპის დაწყება?

- სხვა გამონვევებთან ერთად, ჩვენ ქვეყანაში გვაქვს მექანიზაციის დეფიციტი, ამიტომ სახელმწიფომ გადაწყვიტა, რომ ფერმერებს ამ მიმართულებითაც დახმარებოდა. პროექტის ფარგლებში, ბენეფიციარს უფინანსდებოდა ტექნიკის ღირებულების 50%, არა უმეტეს 150 ათასი ლარისა, ამან დიდი ინტერესი გამოიწვია. პროგრამა როგორც კი ჩაეშვა, დაახლოებით 1 კვირის ვადაში სრულად ამოიწურა ბიუჯეტი და თანხა დამატებით გამოვყავით. თავიდან 4 მლნ გამოიყო, აქედან 2 მლნ მოსავლის ამღები ტექნიკის მიმართულებით, თუმცა პროექტს კიდევ 3 მლნ დამატა. 300-ზე მეტი განაცხადი იქნა განხილული, მაგრამ დაახლოებით 110 ბენეფიციარი დაფინანსდა. ეს არ აღმოჩნდა საკმარისი, ჯამურად დიდი თანხა იყო მოთხოვნილი. ცხადია, გაჩერებას არ ვაპირებთ და პროექტის ფარგლებში, რაც სჭირდება ფერმერს, სრულად მივანვდი. მეორე ეტაპზე, პირველ რიგში, განვიხილავთ იმ განაცხადებს რომელიც შემოტანილი იქნა პირველ ეტაპზე და ვერ მოუსწრო დაფინანსების პირველ ეტაპს.

7 ივნისი 2019 წელი

სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე

სურსათის უვნებლობა ყველას გვეხება

სურსათის ეროვნული სააგენტო

სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე წელს პირველად აღინიშნა.

2018 წლის დეკემბერში გაერთიანებული ერების გენერალურმა ასამბლეამ 7 ივნისი სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღედ გამოაცხადა. ეს დღე მთელ მსოფლიოში და, მათ შორის, საქართველოში წელს პირველად აღინიშნა.

2019 წელს, სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღის მთავარი გზავნილია „სურსათის უვნებლობა ყველას გვეხება“ და მისი მიზანია, ყურადღება გავაძვიროთ სურსათში დაბინძურების რისკების აღმოჩენის, აღმოფხვრისა და კონტროლის აუცილებლობაზე.

სურსათის უვნებლობა ყველას ეხება, პასუხისმგებლობას ინანილებს ყველა რგოლი - მწარმოებლიდან მომხმარებლის ჩათვლით. მსოფლიოში დღეს გაცილებით მეტი სურსათი ინარჩუნდება, ვიდრე ოდესმე, გაზრდილია სასურსათო პროდუქციის საექსპორტო არეალიც. სწორედ ამიტომ, მნიშვნელოვანია თანამშრომლობა სასურსათო ჯაჭვის ყველა რგოლს შორის, ამასთანავე, სახელმწიფოს ჩართულობა და ახალი რეგულაციები.

ბოლო წლებში, საქართველოს მთავრობამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა მომხმარებელთა ინტერესების დაცვისა და უვნებლობის თანამედროვე სტანდარტების დანერგვის მიმართულებით; დაინერგა ახალი რეგულაციები, მიმდინარეობს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან

დაახლოების პროცესი. სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიის და ფიტოსანიტარიის კუთხით გატარებულმა ღონისძიებებმა ხელი შეუწყო ბაზარზე ვითარების გაჯანსაღებას და ქართული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობისა და საექსპორტო პოტენციალის ზრდას.

მსოფლიოს მრავალი ქვეყნისთვის კვლავაც გამოწვევად რჩება სურსათში დაბინძურების რისკების აღმოჩენა, აღმოფხვრა და სრული კონტროლი. წელს ყურადღება რამდენიმე მნიშვნელოვან პრინციპზე გამახვილებული: არ არსებობს კვების უსაფრთხოება უვნებელი სურსათის გარეშე; შევამოწმოთ და დავრწმუნდეთ, რომ უვნებელია; ვანარმოთ და შევინახოთ უვნებლად; სურსათის უვნებლობა ჩვენი საერთო პასუხისმგებლობაა.

სურსათის ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებით გამართულ შეხვედრაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა ისაუბრა იმ გამოწვევებზე, რომლებიც პირდაპირ კავშირშია ადამიანის ჯანმრთელობასთან, ქვეყნის კეთილდღეობასთან, სოფლის მეურნეობასთან, ბიზნესთან, ტურიზმთან და, ზოგადად, ეკონომიკის მდგრად განვითარებასთან.

„მავნე სურსათს უდიდესი ზარალი მოაქვს ადამიანის ჯანმრთელობასა და ქვეყნის

ეკონომიკაზე. აღნიშნული დღის დანერგვა კიდევ ერთხელ ცხადყოფს, როდენ მნიშვნელოვანია სურსათის უვნებლობა მთელი მსოფლიოსათვის“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ევროკავშირის დელეგაციის თანამშრომლობის განვითარების ხელმძღვანელმა ვინსენტ რეიმ ყურადღება გამახვილა სურსათის ეროვნული სააგენტოს, როგორც სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სფეროებში სახელმწიფო კონტროლის განმახორციელებელი ერთადერთი სტრუქტურის აქტიურობაზე და აღნიშნა, რომ მომხმარებელთა ინტერესების დაცვისა და ევროსტანდარტების შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის შემუშავების პროცესში მნიშვნელოვანია ის ნაბიჯები, რომლებსაც საქართველო დგამს.

„საუკეთესო შედეგის მიღწევა შესაძლებელია გუნდური მუშაობით, სადაც სახელმწიფოსთან ერთად ჩართულია ყველა რგოლი“, - აღნიშნა ვინსენტ რეიმ.

სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე „თბილისი მერიოტში“ გაიმართა, რომელსაც ევროკავშირის დელეგაციის, არასამთავრობო ორგანიზაციების, დარგობრივი ასოციაციებისა და ბიზნესსექტორის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

Infographic titled 'გამოიყვანეთ სუბსტანცია და პროდუქტი' (Remove substance and product). It includes a 'კარგი?' (Good?) section with a water tap icon and instructions to wash hands and produce. It also features a 'სადაც?' (Where?) section with icons for a sink and a refrigerator, and a 'როგორ?' (How?) section with a handwashing icon. The bottom text says 'სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე'.

Infographic titled 'განაცხადი უკეთესი და თანაობა დაზარალებული საკვები' (Statement of better and equal for damaged food). It includes a 'კარგი?' section with a plate of food icon and instructions to cook thoroughly. It also features a 'სადაც?' section with icons for a stove and a refrigerator, and a 'როგორ?' section with a plate of food icon. The bottom text says 'სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე'.

Infographic titled 'დაინახეთ საკვების უვნებლობის შემოწმების პროცესი' (Check the food safety process). It includes a 'კარგი?' section with a refrigerator icon and instructions to check expiration dates. It also features a 'სადაც?' section with icons for a refrigerator and a hand, and a 'როგორ?' section with a hand icon. The bottom text says 'სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე'.

Infographic titled 'დაინახეთ კიბიების ნორმები' (Check the norms for obesity). It includes a 'კარგი?' section with a hand icon and instructions to wash hands. It also features a 'სადაც?' section with a hand icon and a 'როგორ?' section with a hand icon. The bottom text says 'სურსათის უვნებლობის მსოფლიო დღე'.

საგარეჯოს, გურჯაანის და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტებში, 18 ჰექტარზე ქარსაფარი ზოლები გაშენდება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ახალი პროექტის - „ქარსაფარი ზოლების აღდგენა და გაშენება კახეთის მხარეში“ პრეზენტაცია გაიმართა. პროექტის ფარგლებში, საგარეჯოს, გურჯაანის და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტებში 25 კმ (18 ჰა ფართობი) ქარსაფარი ზოლები გაშენდება.

„ნიადაგის დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, მნიშვნელოვანია ქარსაფარი ზოლების აღდგენისა და გაუდაბნობის წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების განხორციელება. მინდორდაცვითი ზოლების აღდგენის საკითხზე სამინისტრო აქტიურად მუშაობს. მადლობა მინდა გადავუხადო დონორ ორგანიზაციებს მხარდაჭერისთვის, რასაც მათგან ვიღებთ ზოგადად დარგის განვითარებისთვის და

ახალი პროექტის „ქარსაფარი ზოლების აღდგენა და გაშენება კახეთის მხარეში“ განხორციელებისთვის“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველმა მოადგილემ, გიორგი ხანიშვილმა.

პროექტი „ქარსაფარი ზოლების აღდგენა და გაშენება კახეთის მხარეში“ მულტი-სექტორულია, რაც ნიადაგის და ბიომრავალფეროვნების დაცვასთან ერთად, კლიმატთან ადაპტაციის ხელშეწყობას ითვალისწინებს.

ზემოაღნიშნულ პროექტს კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრი (RECC) სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) ფინანსური მხარდაჭერით, სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მოქნილობა (AMMAR) პროექტის ფარგლებში ახორციელებს.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები იური ნოზაძე და სოლომონ პავლიაშვილი, კახეთის რეგიონის შესაბამისი მუნიციპალიტეტების და დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ კახეთის რეგიონში კოლოების სანიტარულად გაწმენდა მიმდინარეობს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო კახეთის რეგიონში - სიღნაღის, დედოფლისწყაროსა და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტებში ტრანსმისიული დაავადებების გადამტანების - კოლოების სანიტარულად გაწმენდა ბრძოლის ღონისძიებებ ახორციელებს.

დასახლებული პუნქტები საღამოს საათებში თერმული ნისლის ტექნოლოგიით

მუშავდება, ხოლო წყალსატევები და დაჭაობებული ადგილები (მწერების კვერცხების ადგილები) ბიოლოგიური პრეპარატით, რომელიც უსაფრთხოა ადამიანებისთვის, ცხოველებისთვის, თევზებისთვის და გარემოსათვის.

სულ 2000 ჰექტარზე მეტი ფართობი დამუშავდება.

დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ მოსახლეობა წინასწარ არის ინფორმირებული.

ავსტრალიელი და ახალი ზელანდიელი სპეციალისტები ფაროსანასთან ბრძოლის საქართველოს წარმატებულ გამოცდილებას გაეცნენ

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ავსტრალიელ და ახალ ზელანდიელ სპეციალისტებს შეხვდა, რომლებიც აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლის გამოცდილების გაზიარების მიზნით საქართველოში იმყოფებიან.

ათდღიანი ვიზიტის ფარგლებში, უცხოელი სპეციალისტები ადგილზე გაეცნენ დასავლეთ საქართველოში მავნებელთან ბრძოლის მართვის ცენტრის მუშაობას, მონიტორინგის სისტემას, ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების პროცესს. დაათვალიერეს სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები და შეხვდნენ ფერმერებს აღმოსავლეთ საქართველოში, სადაც მავნებელი არ არის გავრცელებული, თუმცა მონიტორინგი მუდმივ რეჟიმში მიმდინარეობს.

შეხვედრაზე ახალ ზელანდიელმა და ავსტრალიელმა სპეციალისტებმა ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ საქართველო აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლის კუთხით მსოფლიოში წამყვანი ქვეყანაა და მას მავნებელთან ბრძოლის წარმატებული გამოცდილება - სისტემური და კოორდინირებული მიდგომა აქვს. ამ გამოცდილების გაზიარება იმ ქვეყნებისთვის, რომლებიც მავნებლის გავრცელების საფრთხის წინაშე დგანან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია.

„ავსტრალია და ახალი ზელანდია სოფლის მეურნეობის კუთხით, მსოფლიოში ყველაზე წარმატებული ქვეყნები

არიან. ამ ქვეყნების ეკონომიკურ განვითარებაში სოფლის მეურნეობა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს. აზიური ფაროსანას გავრცელებამ, საქართველო ახალი გამოწვევის წინაშე დააყენა. შესაძლოა, ეს გამოწვევა სხვა ქვეყნების წინაშეც დადგეს. შესაბამისად, საქართველოს გამოცდილების და წარმატებული პრაქტიკის გაზიარება ახალ ზელანდიასა და ავსტრალიას დაეხმარება როგორც პრევენციული ღონისძიებების შემუშავებაში, ასევე საჭიროების შემთხვევაში ბრძოლის ღონისძიებების განხორციელებაში“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

„საქართველოს ხელისუფლება მუშაობს ყველა რგოლთან. ეს არის კოორდინირებული მიდგომა. ჩვენ ვულოცავთ საქართველოს, რადგან ვფიქრობთ, რომ თქვენ გააკეთეთ ის, რაც მსოფლიოში არც ერთ ქვეყანას არ გაუკეთებია“, - განაცხადა ახალი ზელანდიის ბიოუსაფრთხოების რეაგირების სამსახურის მენეჯერმა, ქეთრინ დათიმ.

ახალი ზელანდიელი და ავსტრალიელი სპეციალისტების ვიზიტი მიმდინარე წლის მარტში საქართველოში გამართული საერთაშორისო კონფერენციის „აზიურ ფაროსანასთან და მავნებელთან ბრძოლა“ ფარგლებში დაიგეგმა. კონფერენციას დარგის სპეციალისტები და სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები 26 ქვეყნიდან ესწრებოდნენ.

ჯავახეთის ეროვნული პარკი

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები 2011 წელს შეიქმნა. მისი ფართობი 16614 ჰექტარს შეადგენს და მოიცავს საქართველოს, თურქეთისა და სომხეთის სასაზღვრო მონაკვეთს.

ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებში შედის:

- ჯავახეთის ეროვნულ პარკს
- ბუღდაშენის აღკვეთილს
- ხანჩალის აღკვეთილს
- მადათაფას აღკვეთილს
- სულდას აღკვეთილს
- კარნახის აღკვეთილს

რეგიონი გამორჩეულია ფაუნის მრავალფეროვნებით. ჯავახეთის პლატოზე ფრინველთა 200-მდე სახეობის ნახვა შესაძლებელია. იგი ფრინველებზე დაკვირვებისთვის ერთ-ერთი საუკეთესო ადგილია არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ სამხრეთ კავკასიის მთელ რეგიონში.

ჯავახეთში კავკასიის ეკორეგიონში გავრცელებული ძუძუმწოვრების 1/3 ბინადრობს. განსაკუთრებით მრავალფეროვანია მღრღნელებისა და ხელფრთიანების სახეობები. საქართველოს წითელ წიგნში მათგან 8 სახეობაა შეტანილი.

ჯავახეთის პლატოზე ბევრი ტბაა, მათ შორის საქართველოს ყველაზე დიდი - ფარავნის ტბა. ჯავახეთის ზეგანი საქართველოს დასახლებათა შორის ყველაზე ცივი ადგილია. ზამთრობით ჯავახეთის ტბები ხანგრძლივი დროით იყინება.

ჯავახეთის 7 სალაშქრო, საცხენოსნო და ველომარშრუტზე ფრინველებზე დაკვირვებისათვის საგანგებოდ მოწყობილი კომპლექსებიდან, წელიწადის სხვადასხვა დროს, 140 სახეობის მობუდარი თუ გადამფრენი ფრინველის ნახვაა

შესაძლებელი. თევზის სხვადასხვა სახეობით მდიდარი ტბები კი, იდეალურია სამოყვარულო თევზაობისთვის.

კანონპროექტით, „ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“, რომელიც დასამტკიცებლად საქართველოს პარლამენტშია გადაგზავნილი, იქმნება ოთხი დაცული ტერიტორია: ფარავნის, საღამოს, ავჭალისა და აბულის ტბების აღკვეთილი.

კანონპროექტის მიღების მიზებია ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების გაფართოება და, შესაბამისად, ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების დაცვისა და მართვის რეჟიმთან დაკავშირებული საკითხების სამართლებრივი დარეგულირება.

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების გაფართოება ხელს შეუწყობს ბუნებრივი პროცესების უწყვეტ განვითარებას, ბუნებრივი მრავალფეროვნებით გამორჩეული ჯავახეთის ზეგანის ქარბტენიანი, განსაკუთრებით წყლის ფრინველთა საბინადროდ ვარგისი ტერიტორიებისა და საქართველოს წითელ ნუსხასა და

ბუნების დაცვის მსოფლიო კავშირის (IUCN) გლობალურ წითელ ნუსხაში არსებული გადაშენების კრიტიკული საფრთხის წინაშე მყოფი ორნითო და იხტო ფაუნის, ფლორის სახეობების შენარჩუნებას, დაცვას და მათი სიცოცხლისუნარიანი პოპულაციების აღდგენას.

კანონპროექტის მიღების აუცილებლობა გამომწვეულია ჯავახეთის ზეგანის ეროვნული და საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ბუნებრივი ეკოსისტემების ასევე, გლობალურად მოწყვლადი და ეროვნული მნიშვნელობის მქონე სახეობების პოპულაციების დაცვის და მათი ჰაბიტატების დეგრადაციის აღკვეთის მიზნით.

გიგანტური კუ ბუნებრივ გარემოს დაუბრუნდა

მიმდინარე წლის მარტში, ხმელთაშუა ზღვიდან ფოთის სანაპირო ზოლში გადაშენების პირას მყოფი გიგანტური კუ (კარეტაკარეტა) შემოვიდა. ფიზიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, კუ გადაუდებელ რეაბილიტაციას საჭიროებდა. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოს მეთვზეობის აკვაკულტურის და წყლის ბიომრავალფეროვნების დეპარტამენტის სპეციალისტების ჩართულობით, შესაბამისი რეაბილიტაციის კურსი კუს სასტუმროს „პარაგრაფი“ ოკენარიუმის საკარანტინო აუზში ჩაუტარდა.

სააგენტოს წარმომადგენლებმა კუ შავი ზღვის საქართველოს სანაპირო ზოლში ბუნებრივ გარემოში გაუშვეს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსმა, ანდრო ასლანიშვილმა მადლობა გადაუხადა მეთვზეობის აკვაკულტურის და წყლის ბიომრავალფეროვნების დეპარტამენტის სპეციალისტებს, დაბა ურეკში მდებარე სასტუმროს „პარაგრაფი“ ადმინისტრაციას განუელი დახმარებისთვის და ბატონ ლაშა ხოჯავას, ქალაქ ფოთის მკვიდრს, რომელმაც გიგანტური კუ იპოვნა და შესაბამის სამსახურს დაუკავშირდა.

სპეციალისტების განმარტებით, შავი ზღვის ივნისის თვის წყლის ტემპერატურა დაახლოებით 20-22 გრადუსია, რაც სრულიად შესაბამისია კუს საბინადრო გარემოში დასაბრუნებლად.

ლონისძიებას გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, საზღვაო ტრანსპორტის სააგენტოს ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემიის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

სპეციალისტების რეკომენდაციის გათვალისწინებით, გარემოს ეროვნული

ლისის ტბაზე წყლის ხარისხი ნორმის ფარგლებშია

გარემოს ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტებმა მაისის თვეში ლისის ტბის წყლის ხარისხის დასადგენად სინჯები აიღეს. აღებულ სინჯებში სულ განისაზღვრა 29 კომპონენტი, მათ შორის, 26 ქიმიური და 3 მიკრობიოლოგიური პარამეტრი.

დამახასიათებელია და შეიძლება მის ფონურ შემცველობად ჩაითვალოს.

პარამეტრზე კვლევები გარემოს ეროვნული სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიაში განხორციელდა.

ჩატარებულმა ანალიზებმა აჩვენა, რომ ლისის ტბაში განსაზღვრული კომპონენტები ნორმის ფარგლებშია. დაფიქსირდა მხოლოდ ამონიუმის აზოტის კონცენტრაციის უმნიშვნელო მომატება, ხოლო სულფატების და კალციუმის კონცენტრაციები ამ ტბისთვის

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოს სპეციალისტები, საბანაო სეზონზე (მაისიდან სექტემბრის ჩათვლით), თბილისის ზღვაზე, კუს ტბასა და ლისის ტბაზე წყლის რეგულარულ მონიტორინგს ახორციელებენ.

გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ ზედაპირული წყლების მონიტორინგი მთელი ქვეყნის მასშტაბით ხორციელდება. ყოველთვიური კვლევების შედეგები განთავსებულია სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე www.nea.gov.ge.

მარწყვის აგროტექნოლოგია

კენკროვან კულტურებს შორის მარწყვი (*Fragaria X Ananassa*) წარმოადგენს ყველაზე გავრცელებულ კენკრას მსოფლიოში. მარწყვის გემრიელი და არომატული ნაყოფები ასევე გამოირჩევა ჯანმრთელობისათვის სასარგებლო და სამკურნალო თვისებებით. მარწყვი მდიდარია ვიტამინებით, ორგანული მჟავებით, ნახშირწყლებით და მინერალური ნივთიერებებით. მარწყვის ნაყოფი ხასიათდება ანტიოქსიდანტური თვისებებით, შეიცავს დიდი რაოდენობით ასკორბინის მჟავას, (ვიტამინ C), ვიტამინ KK-ს, ბ6-ს, ფოლის მჟავას და მაგნიუმს.

მარწყვის ნაყოფში მშრალი ნივთიერების შემცველობა შეადგენს 6.8 – 11.5 %, შაქრების შემცველობა 5,0-7,0%-ის ფარგლებშია. მარწყვის ნაყოფები განსაკუთრებით დიდი რაოდენობით შეიცავს C ვიტამინს, 100 გრამი მარწყვი ვიტამინ C-ს დღიურ დოზას უზრუნველყოფს.

ანთების საწინააღმდეგო თვისებების გამო მარწყვი გამოიყენება რესპირატორული დაავადებების სამკურნალოდ და საჭმლის მომწელებელი სისტემის ფუნქციონირების მოსაწესრიგებლად. მარწყვის რეგულარული მიღება ამცირებს არასასურველი ქოლესტერინის

შემცველობას სისხლში, სასარგებლოა მხედველობის პრობლემების მქონე, დიაბეტით და თირკმელების დისფუნქციით დაავადებული ადამიანების სამკურნალოდ.

მარწყვის წარმოებაში ლიდერი აშშ-ია, სადაც 1 200 000 ტონაზე მეტი მარწყვი მოყავთ. მარწყვის მნიშვნელოვანი მწარმოებელი ქვეყნები არიან: ესპანეთი, თურქეთი, იტალია, პოლანდია, პოლონეთი, მექსიკა და სხვა. საქართველოში მარწყვის წარმოება, ძირითადად, ლოკალიზებულია აღმოსავლეთ საქართველოში და საშუალოდ შეადგენს 800-1200 ტონას წელიწადში.

მარწყვი მაღალმთხვონადი კულტურაა მარკეტინგული თვალსაზრისით, მისი საბითუმო ფასი სეზონს გარეთ პერიოდში (შემოდგომა-ზამთარი) 1,0 - 8,0 ლარს აღწევს, ხოლო სეზონის პიკურ პერიოდში (მაისი) 1,5-2,0 ლარის ფარგლებში მერყეობს.

მარწყვის პლანტაციის მოსავალი დარგვიდან პირველ წელს ზომიერია. ძირითადი მოსავალი მიიღება მეორე წელს. საშუალო მოსავლიანობა 1 გრძივ მეტრზე შეადგენს

0,2-0,5 კგ-ს. საშუალო საჰექტარო მოსავლიანობა აღწევს 12-18 ტონა/ჰა-ზე, ხოლო პროგრესული ტექნოლოგიების გამოყენებისას - 30-40 ტონა/ჰა. მარწყვის პლანტაცია ეფექტიანია მხოლოდ 3-4 წელიწადი, თანამედროვე მიდგომებით მარწყვის ნაკვეთიდან მოსავალს იღებენ მხოლოდ ორწლიან ციკლში, ზოგჯერ ერთწლიანშიც, ხოლო შემდეგ ახალ პლანტაციას აშენებენ.

მარწყვის ჯიშებს აჯგუფებენ დღის ხანგრძლივობის მიმართ დამოკიდებულების მიხედვით. საქართველოში, უკანასკნელი წლების განმავლობაში, ინტროდუცირებულია 10-ზე მეტი პერსპექტიული მარწყვის ჯიში, მათ შორის - ფესტივალი, ფორტუნა, ჰანეი, ელსანტა, მარმოლადა, ჰუდი, სვიტ ჩარლი, კიმბერლი, ვენტანა, კლერი, მედელინი და სხვა (მოკლე დღის ჯიშები); ასევე, სან-ანდრეასი, ალბიონი, სისკეიპი, დიამანტე, მონტერეი და სხვა. (ნეიტრალური დღის, რემონტატული ჯიშები). ქართველი ფერმერების ნაკვეთებში გვხვდება ასევე ადგილობრივი ფორმები და ჯიშები: კახეთი 1, კახეთი 2, იისფერი მარწყვი („მალინა“-მარწყვი) და სხვა.

ნაკვეთის მოზადება

მარწყვის მაღალი და ხარისხიანი მოსავალი მხოლოდ მზით კარგად განათებულ ადგილებზე მიიღება, თუმცა, მარწყვის მოყვანა შესაძლებელია ნაწილობრივი დაჩრდილვის პირობებშიც. გასათვალისწინებელია, რომ ეს კენკროვანი კულტურა ვერ იტანს ჩამდგარ წყალს, ამიტომ წყლის სიჭარბისას აუცილებელია შემადლებული კვლების გაკეთება. პლანტაციის გაშენებამდე აუცილებელია ნიადაგის ანალიზის ჩატარება, რათა განისაზღვროს ნიადაგის სტრუქტურის გასაუმჯობესებელი ღონისძიებების ჩატარების გეგმა და მინერალური კვების შესაბამისი რეჟიმი.

მარწყვი კარგად ვითარდება 5.8-6.5 pH-ის ფარგლებში (ოდნავ მჟავე), თუმცა, იტანს ტუტისკენ გადახრილ მიწებზე მოყვანას. საგულისხმოა, რომ, ვერტიცილიოზითა და ფესვის სიდაბლის გაჩენის მაღალი ალბათობის გამო, მარწყვის დარგვა დაუშვებელია იმ ადგილებში, სადაც წინა წლების განმავლობაში პომიდორი და კარტოფილი მოჰყავდათ. ასევე დაუშვებელია მისი გაშენება ყამირ და სარეველებიან მიწაზე მათი წინასწარი კონტროლის გარეშე.

დარგვისთვის ნაკვეთის მომზადება იწყება ნახევარი-ერთი წლით ადრე, უპირველეს ყოვლისა, ახდენენ მარცვლოვანი და ფოთლოვანი სარეველებისგან ფართობის გასუფთავებას ტოტალური მოქმედების ჰერბიციდების (რანდაპი, კლინი, ურაგანი, ნოკდაუნი და სხვა) გამოყენებით. ამის შემდეგ, მიწას კარგად ამუშავებენ - ხნავენ და როტაციული კულტივატორით ფარცხავენ.

მარწყვი

მაღალი მოსავლის მისაღებად, მარწყვის ნერგის ხარისხს უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება. ამჟამად არჩევენ ნერგების სხვადასხვა სახეობას: ჩვეულებრივი ნერგი, „ფრიგო“ (გაყინული) ნერგი და კონტეინერის (დახურულფესვთა სისტემიანი) ნერგები. გამორჩეული ხარისხით და უხვმსხმოიარობით ხასიათდება „ფრიგო“ ნერგი, რომლის შენახვასაც სანერგები ახდენენ - მინუს 1,8-2,0 გრადუსზე, ასეთი ნერგი გაზაფხულზე დარგვის შემთხვევაშიც იძლევა მოსავალს.

პლანტაციის გაშენება

მარწყვის გაშენების საუკეთესო პერიოდი გვიანი ზაფხული (აგვისტოს ბოლო) - ადრე შემოდგომა (სექტემბერი-ოქტომბერი), მისი გაშენება ასევე შესაძლებელია გაზაფხულზე, თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ საშემოდგომო დარგვა პირველი წლის პროდუქტიულობას მკვეთრად ზრდის. აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში, სადაც ზამთრის ტემპერატურა - 16-18°C-ზე ქვემოთ ჩამოდის, აუცილებელია ახლად დარგული პლანტაციის დაცვა სიცივისგან ნამჯის მულჩის გამოყენებით.

მარწყვის დარგვისას უნდა გავითვალისწინოთ:

- დარგვის დროს მცენარის ფესვის ყელი უნდა იყოს ნიადაგის პარალელურად - მარწყვი ცუდად იტანს როგორც ღრმა, ასევე ზედაპირულ დარგვას;
- ძველი და გამხმარი ფოთლები უნდა მოსცილდეს და ფესვები უნდა გაიშალოს;
- მცენარის ირგვლივ ნიადაგი მჭიდროდ იტკეპნება.

დარგვის პროცესში ყურადღება უნდა მიექცეს, რომ არ მოხდეს ნერგების ფესვების გამოშრობა. დასარგავად გამზადებული ნერგები დაცული უნდა იყოს მზისა და ქარის ზეგავლენისგან და პერიოდულად უნდა დაინამოს.

მარწყვის დარგვის სისტემები

მარწყვის თანამედროვე პლანტაციებში ყველაზე მეტად მიღებულია მარწყვის დარგვა შემადლებულ ბაზო-კვალზე („ბედი“), ამ ტექნოლოგიის აუცილებელი შემადგენელი ნაწილებია: დამულჩვა პოლიეთილენის სამულჩე მასალის გამოყენებით, წვეთოვანი სისტემა და ფერტიგაციის აპარატი, რომელიც მცენარეს უზრუნველყოფს წყლითა და საკვები ნივთიერებებით. ტრადიციული სისტემისგან განსხვავებით, აღნიშნული მიდგომა უზრუნველყოფს სარეველებისა და დაავადებების უკეთეს კონტროლს; ასევე, საშუალებას იძლევა, დავიცვათ მარწყვის ნაყოფი მინით დაბინძურებისაგან.

აღნიშნული დარგვის სისტემის გამოყენებისას მცენარეები ირგვება ერთ ან უპირატესად ორ რიგად, (ზოგჯერ 3-4 რიგად) ერთ შემადლებულ კვალზე. შემადლებული კვალის სასურველი ზომებია: სიმაღლე 20 - 30 სმ, სიგანე 35 - 50 სმ, კვლების შუანერტილებს შორის დაშორება 1,1 - 1,3 მეტრი. ორმწკრივიანი სისტემის

შემთხვევაში, მცენარეებს შორის მანძილი შეადგენს 25-30 სმ-ს, ხოლო მწკრივებს შორის მანძილი - 15-20 სმ-ს. დარგვა ამ დროს ჭადრაკული წესით ხდება. ერთმწკრივიან რიგში მცენარეებს შორის მანძილი შეადგენს 15-20 სმ-ს. საშუალოდ ერთ გრძივ მეტრზე ირგვება 5-7 მცენარე.

მარწყვის მოვლა

მარწყვის მაღალხარისხიანი მოსავლის წინაპირობას წარმოადგენს პირველი ყვავილის მოცილება და მწვანე ოპერაციების ჩატარება, რაც გულისხმობს გამხმარი და განუვითარებელი ფოთლების და სტოლონების რეგულარულ მოცილებას მაღალი მოსავლის უზრუნველსაყოფად.

სარეველების წინააღმდეგ საბრძოლველად, მარწყვის პლანტაციებში დაშვებულია მხოლოდ სპეციფიკური პერბიციდების გამოყენება, რომელსაც, ძირითადად, კვლებს შორის იყენებენ. მარცვლოვანი სარეველების კონტროლისათვის რიგებში იყენებენ ასევე: „პანტერას“, „სტინგერს“, „ლონტრელს“, „ფიუზილადს“ 200-300 მლ/100 ლიტრზე დოზირებით. ასევე ფართოდ მიმართავენ გამარგვლას.

მარწყვი მცენარეთა დაცვის კუთხით საშუალო სირთულის მცენარეთა ჯგუფს მიეკუთვნება. სეზონის განმავლობაში აუცილებელია მარწყვის პლანტაციის 4-8 ჯერ შესხურება მავნებელ-დაავადებებისაგან დაცვის მიზნით. მარწყვის გავრცელებული დაავადებებია: ფოთლის მურა და შავი სილაქავე, ფესვის შავი სიდამპლე, ფიტოფტორა და ნაცრისფერი სიდამპლე (ბოტრიცისი). მავნებლებიდან განსაკუთრებით საშიშია მარწყვის ცხვირგრძელას არაკონტროლირებული გავრცელება. მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლა მოიცავს როგორც მექანიკურ (დაზიანებული ფოთლების მოცილება), ასევე ინტეგრირებულ მიდგომებს ფერომონების გამოყენების საფუძველზე და კონტაქტურ და სისტემური პრეპარატებით კომბინირებული წამლობის საშუალებით. ნაცრისფერი სიდამპლის საწინააღმდეგოდ გამოიყენება სპეციფიკური პრეპარატები - „ტელდორი“, „სვიჩი“, „სიგნუმი“ დოზით 1კგ/1 ჰა, ხოლო ლაქიანობის წინააღმდეგ - სპილენძის შემცველი პრეპარატები, „რიდომილი“ და სხვა.

მარწყვის პლანტაციაში აუცილებელია დაცული იყოს მორწყვის შესაბამისი რეჟიმი. მარწყვს ზედაპირული ფესვთა სისტემა აქვს და მისთვის მეტად სასარგებლოა ხშირი და მცირე ულუფებით მორწყვა. ამ მიზნით ყველაზე გამართლებული წვეთოვანი მორწყვის სისტემების გამოყენებაა.

კრეფა

მარწყვის კრეფის პერიოდის წინასწარი შეფასება შესაძლებელია ყვავილობის პერიოდზე დაყრდნობით. ზოგადად

ნაყოფი მწიფდება ყვავილობის დასრულებიდან 25-35 დღის შემდეგ. ნაყოფები მოსაკრეფად მზად არის, როდესაც იგი მიიღებს დამახასიათებელ ალისფერ შეფერილობას. მარწყვის კრეფა ხორციელდება ყუნწის საფარის ფოთლებთან ერთად. მარწყვის კრეფა ხდება ფრთხილად და ფაქიზად. მარწყვის ნაყოფები არათანაბრად მწიფდება, ამიტომ მისი კრეფა უნდა გამოერდეს ყოველ მეორე - მესამე დღეს, სიმწიფის პერიოდი განსხვავებულია ჯიშების მიხედვით და საშუალოდ სამი-ოთხი კვირის განმავლობაში გრძელდება.

**ქარელის
ფუნციკალიტატი
ინტენსიური ბლის ბალი
გაშენდა**

80-100 ტონა ხარისხიანი ლაბორატორიულად შემოწმებული ჯანსაღი ბალი - წელს სწორედ ასეთ მოსავალს ელოდება ფერმერი კონსტანტინე დავითაშვილი ქარელიდან. ოთხი წლის წინ, პროგრამის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში, 15 ჰექტარ ფართობზე ინტენსიური ბლის ბალი გააშენა. ჯამში, სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, ნერგების შესაძენად და სარწყავი, წვეთოვანი სისტემის მოსაწყობად 100,000 ლარის დაფინანსება მიიღო. კონსტანტინე დავითაშვილი უკვე წლებია ოჯახის წევრებთან ერთად სოფლის მეურნეობით არის დაკავებული. ხილის ბაღების გარდა, მოჰყავთ სხვადასხვა ბოსტნეული და მცირე ზომის საქონლის ფერმასაც წარმატებით უძღვებიან. ფერმერის თქმით, ბლის ბაღისთვის სამი ჯიშის (ფეროვია, რეჯინა და კორდი) ნერგები იტალიაში შეიძინა. სპეციალური ტრენინგის გავლის შემდეგ, ბაღის მოვლა-პატრონობით, ოჯახის წევრებთან ერთად, თავად არის დაკავებული. შედეგით კმაყოფილია და ფიქრობს, რომ შრომა დაუფასდა. წელსვე, „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში, მცირე სამაცივრო მეურნეობაც ააშენა და სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა (ტრაქტორი) შეიძინა, რამაც საშუალება მისცა ყოველწლიური სეზონური სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები ბევრად უფრო ხარისხიანად შეესრულებინა.

კონსტანტინე დავითაშვილი ამბობს, რომ წლებიდანელი მოსავლის რეალიზაცია, ძირითადად, ადგილობრივ ბაზარზე მოხდება; თუმცა, სხვადასხვა სადისტრიბუციო კომპანიისგან აქვთ შემოთავაზებები და, შესაძლოა, ქარელში მოყვანილი ბალი ექსპორტზეც გავიდეს. სამომავლოდ, ფერმერი ფიქრობს, რამდენიმე ჰექტარი მიწის ფართობის მიმატებას და მეურნეობის გაფართოვებას. აღნიშნული გეგმის განხორციელებაშიც სახელმწიფო პროგრამების დახმარების იმედი აქვს და აცხადებს რომ „ერთიანი აგროპროექტი“ არის საუკეთესო საშუალება საკუთარი იდეების და მიზნების სისრულეში მოსაყვანად და წარმატებული ბიზნესის წარმოებისთვის.

**ზუთხის სალიფსიტე
მეურნეობა სენაკის
რაიონის სოფელ ნოსირში**

მშობლიურ სენაკში, მდინარე ტეხურაში მეგობრებთან ერთად თევზაობა მისი ბავშვობის საყვარელი მოგონებაა. პატარაობიდანვე უყვარდა თევზაობა; სახლში ხელოვნური ტბორიც ჰქონდათ მოწყობილი, სადაც სხვადასხვა სახეობის თევზი ჰყავდა გაშვებული და ოჯახსა და სამეზობლოს ახალი თევზით ყოველთვის უზრუნველყოფდა. შემდეგ იყო სტუდენტობის წლები; ტექნიკური უნივერსიტეტის სამშენებლო-საინჟინრო ფაკულტეტი დაამთავრა. თუმცა, ბავშვობის გატაცება მოსვენებას არ აძლევდა.

დღეს ნოდარ ხარჩილავა 24 წლისაა. 2018 წელს პროგრამაში „ახალგაზრდა მენარმე“ შეიტანა განაცხადი, ზუთხსაშენი სალიფსიტე მეურნეობის მოსაწყობად საჭირო დაფინანსების მოსაპოვებლად. მანამდე კი, საფუძვლიანად შეისწავლა ადგილობრივი ბაზარი. ზუთხსაშენი მეურნეობის არ არსებობის პირობებში ლიფსიტეები საქართველოში მეზობელი ქვეყნებიდან შემოაქვთ. სწორედ ამან გადაწყვიტინა ბავშვობის გატაცება ბიზნესად ექცია. მარტივი არითმეტიკაც კი საკმარისი გამოდგა, რომ საქმის სარფიანობაში დარწმუნებულიყო. პროგრამის „ახალგაზრდა მენარმე“ კრიტერიუმების სრულად დაკმაყოფილების შემდეგ, სალიფსიტე მეურნეობისთვის საჭირო დაფინანსება მიიღო. როგორც თავად ნოდარი ამბობს, ზუთხი საკმაოდ რთულად გამოსაყვანი თევზია და მისი მოვლა-პატრონობისთვის სპეციალური ცოდნა და უნარებია საჭირო.

პირველ ეტაპზე ნოდარ ხარჩილავა გეგმავს ოთხი სახეობის ზუთხის ქვირითის შემოტანას ესენია: ბესტერი, სტრელეცი, რუსული ზუთხი და ლენის ზუთხი. სამომავლოდ ფიქრობს სადედე მეურნეობის ადგილზე მოწყობასაც რაც ფერმერს საშუალებას მისცემს რომ ზუთხის ქვირითიც ადგილზე აწარმოოს. თვლის რომ „ერთიანი აგროპროექტი“-ს ხელსეწყობის გარეშე საქართველოში ერთდერთ ზუთხსაშენ მეურნეობას ვერ შექმნიდა და შესაბამისად ბავშვობის ოცნებასაც ვერ აისრულებდა.

**ტრადიციული ქისტური
მეთოდით წარმოებული
უალკოჰოლო ლუდი**

პროფესიით იურისტი შენგელი ტოხო-საშვილი წარმოშობით ახმეტის რაიონის სოფელ ომალოდანაა. ბავშვობიდანვე ჩართული იყო სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში; ოცნებობდა, მამა-პაპისეული ტრადიცია გაეგრძელებინა და დაემზადებინა ქისტური ლუდი, რომელიც მზადდება ასკილისაგან, არის ნატურალური, უალკოჰოლო და ძალიან არომატული.

„ჩვენს ოჯახში ძველი ქისტური მეთოდით ლუდის წარმოების ტრადიცია იყო. მინდოდა ოჯახური ტრადიცია გამეგრძელებინა. როგორც კი შევიტყვე პროგრამის „ახალგაზრდა მენარმე“ შესახებ, დიდხანს არ მიფიქრია, შევავსე განაცხადი და სახელმწიფოსგან 40%-იანი თანადაფინანსება მივიღე“, - აცხადებს 33 წლის შენგელი ტოხო-საშვილი.

ამჟამად, სანარმოში ლუდი ბრენდის „ქისტური“ ქვეშ, 1 და 5 ლიტრიან ბოთლებში ისხმება.

მენარმის განცხადებით, ადგილობრივ ბაზარზე - პანკისის ხეობაში - 10-ზე მეტი სოფელია და, დაახლოებით, 20-ზე მეტი სუპერმარკეტი. სწორედ ამ სუპერმარკეტებში და ადგილობრივ საოჯახო სასტუმროებშია დაგეგმილი პროდუქციის რეალიზაცია.

„პანკისის ხეობაში, მუსლიმ თემში მოთხოვნა უალკოჰოლო სასმელებზე მეტია. ამიტომაც ასკილის ლუდი, რომელიც არის ნატურალური, სამკურნალო და უალკოჰოლო, საკმაოდ მოთხოვნადია“, - ამბობს შენგელი ტოხო-საშვილი.

სანარმოში ჯერ მხოლოდ 3 ადამიანი ჰყავს დასაქმებული. ახალგაზრდა მენარმე საკუთარი პროდუქციის დისტრიბუციას თავად ახდენს და აღნიშნავს, რომ სურს წარმოების ყველა რგოლი სრულყოფილად შეისწავლოს და სამომავლოდ წარმოება უფრო განავითაროს.

ახალგაზრდა მენარმეს იმედი აქვს, მისი დაწყებული საქმიანობა სანიმუშო გახდება პანკისის ხეობაში მცხოვრები ქისტი ახალგაზრდებისათვის და, მისი მაგალითიდან გამომდინარე, სხვა ახალგაზრდებიც ჩაერთვებიან სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში.

**კახეთში ორი
კოოპერატივის ტექნიკა
გადაეცა**

კახეთის რეგიონში „მალაღმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-საძოვრების რაციონალურად გამოყენების“ სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს „პალდოველი 2014“ და „კვეტერა“ სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა და სათიბ-საძოვარი 25 წლიანი იჯარით გადაეცა.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს თავმჯდომარე გიორგი მიშელაძე კახეთის რეგიონში პროგრამაში ჩართული კოოპერატივების მეპაიეებს შეხვდა და მათ საქმიანობას გაეცნო.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებმა 90%-იანი თანადაფინანსებით მიიღეს ტრაქტორი გუთნით, როტაციული და სეგმენტური სათიბელათი, ფოცხით, მოთიბული მასის დამწეხით და მისაბმელით ტვირთის ტრანსპორტირებისათვის.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „პალდოველი 2014“ საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის სოფელ გომბორში საქმიანობს. მასში 25 ადგილობრივია გაერთიანებული, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი „კვეტერა“ ახმეტის მუნიციპალიტეტის სოფელ ვეძებშია რეგისტრირებული და 20 მეპაიეს აერთიანებს. კოოპერატივებში მობილიზებული ფურების რაოდენობა 414 ფურს შეადგენს. საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, კოოპერატივ „პალდოველი 2014“-ს 442 ჰა, ხოლო კოოპერატივ „კვეტერას“ 309 ჰა სათიბ-საძოვარი 25 წლიანი იჯარის უფლებით გადაეცა.

სახელმწიფო პროგრამაში საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან 39 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივია ჩართული.

სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის სარეაბილიტაციო პროექტები კახეთში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი კახეთის რეგიონში სამელიორაციო სისტემებზე მიმდინარე სამუშაოებს გაეცნო.

ოთარ შამუგიამ სიღნაღის მუნიციპალიტეტში ქვემო ალაზნის სარწყავი სისტემა დაათვალიერა, სადაც მაგისტრალური არხის მონაკვეთებისა და მასზე არსებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაცია მიმდინარეობს. ჩატარებული სამუშაოები მუნიციპალიტეტში 9300 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობზე სარწყავი წყლის მიწოდებას გააუმჯობესებს.

გურჯაანის მუნიციპალიტეტში ამავე სისტემის წყალგამანაწილებლებზე 28-კილომეტრიანი მონაკვეთის რეაბილიტაცია და 15-კილომეტრიანი დია სისტემის დახურულ ქსელში მოქცევის სამუშაოები მიმდინარეობს. შედეგად, სოფლების

ჩუმლაყისა და ყიტაანის 1 330 ჰექტარ სავარგულზე წყლის მიწოდების რეჟიმი გაუმჯობესდება.

აღდგენითი სამუშაოები უტარდება ასევე, ვაქირის სანიაღვრე კოლექტორს. ბუჩქნარისა და ნატანი მასისგან 9 კილომეტრი სიგრძის არხი ინმინდება. აღნიშნული სამუშაოები უხვი ნალექის დროს მიმდებარე სახნავ-სათესი სავარგულებისა და შიდა სასოფლო გზების დატბორვისგან დაცვას უზრუნველყოფს.

საქართველოს მელიორაცია დღეისათვის კახეთში სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის სარეაბილიტაციო 12 პროექტს ახორციელებს, რომელთა დასრულების შემდეგ, დამატებით 1 830 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი მოირწყება, სარწყავი წყლის მიწოდება 9 500 ჰექტარ სავარგულზე გაუმჯობესდება, ხოლო დრენირებული ფართობი 3 000 ჰექტარი იქნება.

ნაპირსამაგრი სამუშაოები აბაშის მუნიციპალიტეტში

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შპს „საქართველოს მელიორაცია“ მდინარე აბაშის ნაპირსამაგრი სამუშაოები დაასრულა.

პროექტის ფარგლებში სხვადასხვა სახის ინფრასტრუქტურის მოწყობითი ღონისძიებები გატარდა. ქვა-ღორღისა და ნატანისგან გაიწმინდა მდინარე აბაშის კალაპოტი, მოეწყო დატბორვის სანინალმდეგო დამბა, გადასასვლელები და ნაპირსამაგრი ნაგებობები.

სოფელ ზანათის, სეფიეთისა და ნორიოს ადმინისტრაციულ ერთეულებში ჩატარებული სამუშაოები უხვი ნალექის დროს დაახლოებით 380 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობს დატბორვისგან დაცავს.

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალურმა დირექტორმა, ოთარ შამუგიამ, აბაშის მუნიციპალიტეტის მერთან, ლევან მაკალათიასთან ერთად მდინარე აბაშის ნაპირის გამაგრების დასრულებული სამუშაოები დაათვალიერა.

პროექტი, რომლის ღირებულებაც 520 000 ლარია, „საქართველოს მელიორაციამ“ საკუთარი ძალებით განახორციელა.

2012-2019 წლებში „საქართველოს მელიორაციამ“ სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარეში სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 35 სარეაბილიტაციო პროექტი განახორციელა. შედეგად, დრენირებული მიწის ფართობი 10 500 ჰექტარით გაიზარდა, ხოლო ჭარბი წყლის მოწილების სამუშაოები 6 000 ჰექტარზე განხორციელდა.

შიდა ქართლში მიმდინარე სამელიორაციო-ინფრასტრუქტურული პროექტები

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალური დირექტორი ოთარ შამუგია შიდა ქართლში - ქარელის, გორისა და კასპის მუნიციპალიტეტებში მიმდინარე სამელიორაციო ინფრასტრუქტურულ პროექტებს გაეცნო.

სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარეობს ტაშისკარის სარწყავი სისტემის ერთ-ერთ მონაკვეთზე, რომლის აღდგენა წყლის მიწოდებას ქარელის მუნიციპალიტეტის 400 ჰექტრამდე მიწის ფართობზე უზრუნველყოფს. სამუშაოების შედეგად, არხის საძირკველი და კედლები მონოლითური რკინა-ბეტონით მოპირკეთდება.

გორის მუნიციპალიტეტში რეაბილიტაცია უტარდება მეღვრეკისისა და არბო-დიცის სატუმბ სადგურებს. რეკონსტრუქციამოდერნიზაციის კუთხით მიმართული პროექტები შემდეგ სამუშაოებს ითვალისწინებს: გარემონტდება ელექტრომომარაგების შენობები და განახლდება სადგურის ელექტრო სისტემა; დამონტაჟდება ტუმბო-აგრეგატები. სატუმბი სადგურის ტერიტორიაზე მოეწყობა პოლიეთილენის წყალსადენი მილები.

აღნიშნული სამუშაოების შედეგად, გორის მუნიციპალიტეტის 840 ჰექტარ მიწის ფართობზე გაუმჯობესდება სარწყავი წყლის მიწოდება.

ოთარ შამუგიამ კასპში ხვითის მექანიკური მორწყვის სისტემაზე მიმდინარე სამუშაოებიც დაათვალიერა. პროექტი სარწყავ სისტემაზე სხვადასხვა ტიპის სამუშაოების განხორციელებას ითვალისწინებს: ნატანისა და ხე-ბუჩქნარისგან ინმინდება ზედა მაგისტრალური არხის 6,500 მეტრიანი მონაკვეთი; ამორტიზებული ჰიდროტექნიკური ნაგებობები და მოწყობილობები იცვლება ახალი ინფრასტრუქტურით, მაგისტრალური არხიდან გამომავალი წყლის დახურული გამანაწილებლები გამოიცვლება და მოეწყობა წყალგამანაწილებელი ჭები. აღნიშნული სამუშაოები კასპის მუნიციპალიტეტის 230 ჰექტარი სამეურნეო მიწის მორწყვას უზრუნველყოფს.

სარეაბილიტაციო სამუშაოები ითვალისწინებს, ასევე, ხვითის სატუმბი სადგურის რემონტს, დამხმარე შენობა-ნაგებობების აღდგენა-მოწყობას და სატუმბი სადგურის ტერიტორიის შემოღობვას.

ლაგოდეხში, სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე, ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები დაიწყო

საველე სამუშაოები 21 116 ჰა ფართობზე განხორციელდება, რომლის საფუძველზე 10 წლიანი მართვის გეგმა მომზადდება. ლაგოდეხში ტყის ბოლო ინვენტარიზაციის სამუშაოები 1993 წელს განხორციელდა.

საველე სამუშაოების დაწყებამდე, დაგეგმილ ღონისძიებებთან დაკავშირებით, საზოგადოების ინფორმირებისა და შემდგომ ეტაპებზე დაინტერესებული მხარეების მაქსიმალური ჩართულობისთვის, ეროვნული სატყეო სააგენტოს უფროსი არჩილ ნიკოლეიშვილი ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებს, ადგილობრივ მოსახლეობასა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შეხვდა.

ქვეყანაში ტყის ინვენტარიზაციის განხორციელებისათვის საჭირო კვალიფიციური კადრის სიმცირის გამო, ეროვნული სატყეო სააგენტოს მიერ მომზადდა მეტყევე-ტექსატორების გადამზადების სპეციალური, სამ თვიანი თეორიული და პრაქტიკული კურსი. სააგენტოს მეტყევე სპეციალისტების მიერ გადამზადდა 15 ახალგაზრდა მეტყევე,

რომლებიც ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოებზე დასაქმდებიან. პროცესს მხარდაჭერას გაეროს განვითარების პროგრამა (UNDP) უწევს.

ტყის ინვენტარიზაცია ტყის მდგრადი მართვის წინაპირობაა, რომლის მეშვეობით ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების შეფასება და ყველა სახის სატყეო სამეურნეო ღონისძიების დაგეგმვა ხდება. მას 10 წლიანი სარევიზიო პერიოდი აქვს. პროცესის აღდგენა ეროვნულმა სატყეო სააგენტომ 2013 წლიდან შეძლო. დღეისათვის, ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების შესახებ ინფორმაცია განახლებულია სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული 232 316 ჰა ფართობისათვის და მომზადებულია ტყის მართვის 10 წლიანი გეგმები.

ველური ბუნების სააგენტოში იშვიათი სახეობის ფრინველები გამოიჩეკა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ველური ბუნების სააგენტოში იშვიათი ფრინველის, კოლხური ხობისა და ადგილობრივი სახეობა კაკბის წინილები გამოიჩეკა.

სააგენტოში 2016 წლიდან ფაუნის ადგილობრივი სახეობების მოშენება ხდება. გარეულ ფრინველთა ორნიტოფაუნა 2017 წელს აშენდა, მოეწყო ბუნებასთან ინტეგრირებული ვოლიერები და საინკუბატორო სანაწილე ნაგებობები. დღეისათვის, სააგენტოს ტერიტორიაზე კაკბები, კოლხური ხობები და ე.წ. „ლურჯი ფრინველი“ ანუ ხონტქრის ქათმები ბინადრობენ.

კაკაბი - ფრინველი ქათმისნაირთა რიგისაა. ფერად მონაცისფროა, თავსა და ფრთებზე მოვარდისფრო ელფერი დაჰკრავს. გვერდებზე მუქი ზოლები დასდევს. მამალი ტანად დედალზე დიდია, ფეხებზე აქვს დეზები. კაკაბის სხეულის წონა 350-700 გრამს აღწევს. გავრცელებულია ბალკანეთის მთებიდან ჩრდილოეთ ჩინეთამდე. საქართველოში ბინადრობს კავკასიონის სამხრეთ

კალთებზე, ცივ-გომბორის, გურია-აჭარის და თრიალეთის ქედებზე, ქვალორღიან, მეჩხერი ბუჩქნარით დაფარული მთების ფერდობებზე - მთისწინებიდან თითქმის თოვლის საზამდე. იკვებება მარცვლეულით, მცენარის თესლით, ყლორტებით, კვირტებით და მწერებით. **კოლხური ხობი** - ფრინველი ქათმისნაირთა რიგისაა. აქვს კარგად განვითარებული ფეხები, მოკლე

მომრგვალებული ფრთები, კოლხური ხობი გავრცელებულია უთოვლო ამ მცირე თოვლიან და რბილ კლიმატიან ადგილებში. საქართველოში წინათ გავრცელებული ყოფილა კოლხეთის დაბლობზე, მტკვრის, ივრისა და ალაზნის ქალებში. ბევრ ადგილას კვლავ ინტენსიურად მრავლდება. ბინადრობს ქალის ტყეებში, მცენარეულობით მდიდარ წყალსატევების სანაპირო დაბლობებზე, ზღვის დონიდან 850 მ-მდე. ბუდე იკეთებს ხმელი ფოთლებითა და ბალახით მიწის პატარა ჩაღრმავებაში. ბუდეზე ზის მხოლოდ დედალი. იკვებება ძირითადად მცენარეულობით, უფრო სარეველათა თესლით, ნაყოფით, ვეგეტატიური ნაწილებით, აგრეთვე მწერებით.

ხონტქრის ქათამი (ლურჯი ფრინველი)-ტანად მკვეთრად მოლურჯოა, აქვს წითელი ნისკარტი და ასევე წითელი შუბლის ბიბილო. საქართველოში ფართოდ იყო გავრცელებული. მათ შორის, თბილისის სიახლოვეს - კუმისისა და ჯანდარის ტბებზე, სადაც 60-იან წლებამდე ათი ათასობით ფრინველი ბუდობდა. განსაკუთრებით ჭარბად იყო გავრცელებული პალიასტომის მიმდებარედ, ასევე ლაგოდეხის რაიონში. გავრცელებულია აზერბაიჯანში, ირანში და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში.

მისი პოპულაციის განადგურებას ხელი შეუწყო საცხოვრებელი ტერიტორიების გაქრობამ, რაც გამოწვეული იყო ტბებისა და მდინარეების ლერწმიანი სანაპიროების გადანვით, ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაშრობით, ასევე უკანონო ნადირობით.

აღსანიშნავია, რომ ხონტქრის ქათამი გუნდური ფრინველია. ისინი ერთად უვლიან და იცავენ წინილებს. კოლხური ხობისა და კაკბისგან განსხვავებით, მოშენებლების მხრიდან არ ხდება კვერცხის ინკუბატორში შეტანა და გამოჩეკვის პროცესის ხელოვნური წარმოება, ხონტქრის ქათამები მზრუნველი მშობლები არიან, აშენებენ მოზრდილი ზომის ბუდეს და წინილი გამოყავთ, ამისთვის კი საჭიროა ვრცელი ვოლიერი, სადაც ექნებათ მომცრო ხელოვნური ტბორი და ასევე აუცილებელია სპეციალური გაძლიერებული კვება პროტეინის შემცველობით.

